

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

ÅPEN

POD-RAPPORT 2/2023

Resultater fra LHBTIQ+ undersøkelsen på Pride 2022

Serie og nummer	POD-RAPPORT 2/2023
Tittel	Resultater fra LHBTIQ+ undersøkelsen på Pride 2022
Utgitt av	Politidirektoratet, Oslo
Forfattere	Mona Hovland Jakobsen
Arkivreferanse	23/146077-1
Sammendrag	Rapporten oppsummerer resultatene fra en nettbasert spørreundersøkelse som ble gjennomført i forbindelse med Pride i 2022. Undersøkelsen var rettet mot LHBTIQ+ innbyggere. Spørsmålene omhandler: Tillit til politiet, erfaringer med og anmeldelse av hatkriminalitet, holdninger til politiets tilstedeværelse på Pride, samt innspill til hva politiet kan gjøre for å bli et bedre politi for LHBTIQ+ innbyggere.
Emneord	LHBTIQ+, Pride, Politi, Mangfold, Tillit, Hatkriminalitet
Dato	12. juli 2023
Godkjent av	Bjørn Vandvik, <i>avdelingsdirektør</i>
ISSN	2704-0917
ISBN	978-82-8256-130-3
Lisens	CC-BY 4.0

Sammendrag

Rapporten oppsummerer resultatene fra en nettbasert spørreundersøkelse som ble gjennomført i forbindelse med Pride i 2022. Undersøkelsen var rettet mot LHBTIQ+ innbyggere. Undersøkelsen bestod av 11 spørsmål. Hovedinnholdet er: Tillit til politiet, erfaringer med og anmeldelse av hatkriminalitet, holdninger til politiets tilstedeværelse på Pride, samt innspill til hva politiet kan gjøre for å bli et bedre politi for LHBTIQ+ innbyggere. Undersøkelsen er basert på selvrekruttering. Til sammen har 10 237 respondenter svart på undersøkelsen. Den store responsen på undersøkelsen må ses i sammenheng med skytingen i Rosenkrantzgate natt til 25. juni 2022. Undersøkelsen gir viktig innsikt om det å leve som LHBTIQ+ i Norge i 2022, i tillegg til å beskrive hvordan angrepet 25. juni 2022 preget respondentene.

Undersøkelsen viser at 37 prosent har svært eller ganske høy tillit til at politiet ivaretar deres behov som LHBTIQ+. 30 prosent opplyser derimot at de har svært eller ganske lav tillit. Mange av respondentene opplever hatkriminalitet eller trakassering. Hele 40 prosent oppgir at de har vært utsatt for hatkriminalitet de to siste årene. Av dem som har opplevd hatkriminalitet, er det kun åtte prosent som har anmeldt forholdet til politiet. Det er ulike grunner til dette, men en viktig årsak er trolig manglende tiltro til at det nytter. Det er en utfordring både for LHBTIQ+, politiet og samfunnet som helhet. Norsk politi skal være ett politi for alle og ha tillit i hele befolkningen.

83 prosent ønsker at politiet skal være synlig tilstede under Pride-feiringen. At politiet deltar for å sørge for sikkerheten er det få som er uenige i, men det er ulike meninger om hvordan politiet skal delta i Pride-paraden, i Pride Park, på debatter og andre arrangementer.

Utover selve Pride-feiringen viser resultatene at mange ønsker og etterlyser et mer tilstedeværende og synlig politi, som tar hatkriminalitet mer på alvor enn det mange opplever at politiet gjør i dag. Undersøkelsen gir mange innspill til hvordan politiet skal bli et bedre politi for LHBTIQ+ innbyggere.

Innhold

Sammendrag	ii
Forord	2
1 Innledning	3
1.1 Begreper	3
1.2 Hva er Pride?	3
1.3 Politiet på Pride	4
1.4 Hvorfor er politiet på Pride?	4
2 Metode og gjennomføring	5
2.1 Politiets første undersøkelse rettet mot LHBTIQ+	5
2.2 Spørreskjema og spørsmålene	5
2.3 Selvrekruttering	6
2.4 Mulige feilkilder og skjevheter i datamaterialet	6
2.5 Fra fysisk deling til spredning på nett	6
2.6 Datamaterialet skal brukes i forskning om hatkriminalitet	7
3 Analyse av resultater	8
3.1 Tillit til politiet	8
3.2 LHBTIQ+ og tillit til politiet	9
3.3 Likeverdige innbyggere	11
3.4 Hatkriminalitet mot skeive	13
3.5 Politiets tilstedeværelse på Pride	23
4 Hva kan politiet gjøre for å møte og ivareta LHBTIQ+ befolkningen på en bedre måte i fremtiden?	27
Referanser	30
Vedlegg	32
A.1 Spørreskjema på norsk (bokmål)	32
A.2 Spørreskjema på nordsamisk	35
A.3 Spørreskjema på engelsk	38

Forord

Politiets samfunnsoppdrag er å forebygge og bekjempe kriminalitet, i tillegg til å skape trygghet for befolkningen. Politiet skal bygge gode relasjoner til alle grupper innbyggere og være inkluderende. Vi i politiet er avhengig av tillit for å kunne utføre samfunnsoppdraget vårt på en god måte.

Kompetanse og kunnskap om mangfold er en forutsetning for at politiet skal kunne levere likeverdige tjenester til alle i samfunnet. Det er derfor viktig for politiet å ha kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold, samt kunnskap om hvordan lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og andre som definerer seg inn under et kjønns- og seksualitetsmangfold (LHBTIQ+) opplever politiet.

Undersøkelsen ble planlagt og igangsatt før angrepet natt til 25. juni 2022 i Rosenkrantzgate. Svarene er naturlig nok preget av angrepet og funnene gir oss et innblikk i hvordan den skeive befolkningen opplevde dette og tiden etterpå. I tillegg gir resultatene oss viktig innsikt om hvordan det er å leve som LHBTIQ+ innbygger i Norge i 2022 og om hvordan vi som politi kan bli bedre i møte med våre innbyggere.

Tilliten mellom innbyggerne og myndighetene er en bærebjelke i samfunnet vårt. Vi i politiet må gjøre oss fortjent til den hver eneste dag, i møte med alle grupper i samfunnet. 30 prosent av de som har svart sier de har lav tillit til at politiet kan ivareta deres behov som LHBTIQ+. Vi skal arbeide for å øke LHBTIQ+ innbyggernes tillit til oss.

Hatkriminalitet har de siste årene fått økt fokus og vært prioritert i politiet. I undersøkelsen svarer 40 prosent av respondentene at de har opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet i løpet av de siste to årene. Kun åtte prosent av disse har anmeldt det de har opplevd til politiet. Undersøkelsen viser at hatkriminalitet er et stort problem og at politiet og samfunnet kan gjøre mer for å forebygge og bekjempe slik kriminalitet.

Tusen takk til alle som svarte på undersøkelsen. Dere hjelper oss til å bli en etat som lærer av innbyggerne for å bli et bedre og mer kompetent politi. Vi tar med oss funnene i undersøkelsen i vårt videre arbeid.

Oslo, 12. juli 2023

Bjørn Vandvik

Avdelingsdirektør

1 Innledning

Politiet jobber for å være ett politi for alle innbyggere i Norge. For å få dette til må politiet være i tett og god dialog med alle innbyggere. I 2020 startet Politidirektoratet et arbeid med å gjøre politiet bedre på å involvere innbyggere i måten man løser politioppgaver og tilbyr polititjenester. Initiativet fikk navnet Innbyggerstemmen. Innbyggerstemmen fikk finansiering og bistand fra stimuleringsordningen for innovasjon og tjenstedesign i Digdir, også kalt Stimulab. Innbyggerstemmen er ett av tiltakene i politiets kanalstrategi. Målet med tiltaket er å bidra til at politiet blir bedre til å involvere innbyggere i sin ordinære oppgaveløsning, i utviklings- og forbedringsarbeid og i styring og ledelse av politiet.

1.1 Begreper

LHBTIQ+ står for lesbisk, homofil, bifil, trans, intersex og queer. Plusstegnet viser til at begrepet også inkluderer andre bokstaver som refererer til kjønns- og seksualitetsmangfold.

LHBTIQ+ er en betegnelse som omfatter mange ulike minoriteter. Det er viktig å påpeke at LHBTIQ+ innbyggere ikke kan defineres som én gruppe innbyggere med ensartede behov og meninger. LHBTIQ+ er mangfoldige i både meninger, behov og uttrykksformer. Mange bruker begrepet skeiv som en samlebetegnelse for alle som på ulike måter utfordrer normer for kjønn og seksualitet. I denne rapporten bruker vi både begrepene skeiv og LHBTIQ+.

1.2 Hva er Pride?

Pride er opprinnelig en minnemarkering for Stonewall-opprøret 28. juni 1969. Politiet hadde over lang tid trakassert skeive på baren Stonewall Inn i New York. 28. juni 1969 gjorde de skeive opprør mot politiets arrestasjoner og trakassering.

Opprøret har blitt stående som et viktig symbol og startskudd for den moderne kampen for skeives rettigheter. Etter hvert har Pride blitt mest assosiert med feiring og fest, men det er viktig kunnskap å kjenne til den historiske bakgrunnen for hvorfor Pride markeres og feires. Pride feires og markeres naturlig nok forskjellig i ulike land alt ettersom hvor åpent og aksepterende det er for å leve som skeiv. I 64 land i verden er homofili kriminalisert.¹

Det er Pride-arrangementer i hele Norge og gjennom de fleste av årets måneder. Det nasjonale Pride-arrangementet finner sted i Oslo i siste halvdel av juni hvert år. Pride-feiringene består gjerne av debatter og foredrag, fester og til slutt en parade. Paraden er en viktig arena for synliggjøring. Den første norske Pride-markeringen fant sted i Oslo i 1974 og det har vært årlige Pride-feiringer i Oslo siden 1982.²

¹ <https://amnesty.no/lhbt>

² <https://snl.no/pride>

1.3 Politiet på Pride

Arbeidet med Pride i politiet startet i 2005 hvor fem ansatte for første gang deltok i paraden med uniform. Det har vært gradvis økning i oppslutning om paraden og i 2019 deltok ca. 250 personer fra politiet. Dette er det høyeste antallet politiansatte og studenter som har deltatt. I 2014 flagget politiet for første gang med regnbueflagg utenfor politihuset i Oslo i forbindelse med Europride³. Det norske politiet var den første politiorganisasjonen i Europa som gjorde dette. 2014 var også det første året politiet og Politihøgskolen hadde stand i Pride Park.

Fra 2023 er det besluttet at politiet ikke skal bære uniform under deltakelse i Pride-parader. Politiets uniform legitimerer politimyndighet og skal derfor bare brukes når politiet er i tjeneste. Det er uheldig dersom det oppstår uklarhet rundt hvem som er i tjeneste og hvem som ikke er det. Politiets oppgave er å sikre at alle Pride-arrangementer kan gjennomføres på en trygg og god måte. Politiansatte som deltar i paraden som privatpersoner på fritiden, går i egne Pride t-skjorter for å vise at politiet støtter opp om Pride.

1.4 Hvorfor er politiet på Pride?

Vi skal være et politi for alle. Alle innbyggerne skal oppleve at politiet er tilstede for dem og møter innbyggerne med respekt, dialog og tillit. Vi må tilby tjenester som er likeverdige, slik at alle grupper i samfunnet har den samme mulighet til å bli hørt, sett, forstått og få ivaretatt sin sak på en profesjonell måte. Tillit er noe politiet må gjøre seg fortjent til hver eneste dag, i møte med alle grupper i samfunnet. Pride er et viktig symbol på mangfold, åpenhet og inkludering. Politiets deltakelse i Pride-arrangementer handler om å gi tydelig uttrykk for at politiet jobber for en åpen og inkluderende etat, både for ansatte og innbyggere.

Politiet er til stede på Pride-arrangementer i hele Norge, men den største deltakelsen er på det nasjonale Pride-arrangementet i Oslo. Politiet gjennomfører sine ordinære oppgaver under Pride i forbindelse med sikkerhet og trygghet rundt arrangementer, men deltar også med egen seksjon i Pride-paraden og har en egen stand i Pride Park. Pride-paraden og andre arrangementer vurderes som viktige arenaer for å formidle vårt verdigrunnlag om mangfold og inkludering, både for egne ansatte og innbyggerne.

I forkant av feiring av Pride i Oslo 2022 la politidirektør Benedicte Bjørnland ut denne posten på Facebook:

"Vi skal være et politi for alle. Derfor støtter vi Pride, en markering som feirer mangfold og likeverd i samfunnet. Respekt, toleranse og åpenhet for ulikhet er den beste forebyggingen vi har mot kriminalitet og krenkelser av menneskeverd. God feiring! 🌈" ⁴

³ <https://en.wikipedia.org/wiki/EuroPride>

⁴ <https://fb.watch/l85y5yEbj2/>

2 Metode og gjennomføring

2.1 Politiets første undersøkelse rettet mot LHBTIQ+

Det er første gang politiet har gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot LHBTIQ+ spesielt. Det er krevende å rette en spørreundersøkelse til LHBTIQ+ ettersom det ikke finnes registre eller oversikter over hvem som identifiserer seg som LHBTIQ+.

Opplysninger om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk er sensitive personopplysninger.⁵ Det er viktig å presisere at det i denne undersøkelsen ikke er spurt om denne type opplysninger. I undersøkelsen er det gitt mulighet for å avgi fritekstsvar. Alle data er behandlet konfidensielt.

Anslagene på hvor mange innbyggere som regner seg som LHBTIQ+ viser et stort spenn. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) oppgir på sin nettside at mellom 100 000-500 000 personer er i kategorien lesbisk, homofil eller bifil i Norge. Det er enda mer krevende å anslå hvor mange mennesker som er transpersoner eller interkjønn.⁶ Vi vet altså verken hvor mange innbyggere som er LHBTIQ+, hvem de er, eller har kontaktinformasjon om hvor disse innbyggerne kan nås. Det er derfor utfordrende å gjennomføre en spørreundersøkelse rettet mot LHBTIQ+ innbyggere.

2.2 Spørreskjema og spørsmålene

Spørreskjemaet⁷ ble utviklet i samarbeid med fagmiljøet som har utviklet "*Mangfold, dialog og tillit: Handlingsplan for politiets arbeid*"⁸ og Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet i politiet. Målet var å lage et spørreskjema som var kort nok til å bli besvart i Pride Park som er en festivalarena. Spørreundersøkelsen består av 11 spørsmål, fem lukkede spørsmål og seks åpne fritekstspørsmål om følgende tema:

- Tillit til at politiet kan ivareta behovene til LHBTIQ+ innbyggere
- Opplevelser og erfaringer med hatkriminalitet
- Anmeldelse av hatkriminalitet og opplevelse med politiet knyttet til det å anmelde
- Årsaker/begrunnelser for ikke å anmelde opplevd hatkriminalitet
- Holdning til at politiet deltar på Pride
- Innspill til hvordan politiet kan bli bedre

⁵ <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/behandlingsgrunnlag/veileder-om-behandlingsgrunnlag/spesielt-om-sarlige-kategorier-av-personopplysninger-sensitive-personopplysninger-og-unntak/>

⁶ <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/LHBT/hvor-mange>

⁷ Se Vedlegg

⁸ <https://www.politiet.no/om-politiet/dokumenter-strategier-og-horinger/strategier-og-planer/>

2.3 Selvrekuttering

Undersøkelsen er basert på selvrekuttering. Den er derfor ikke representativ i statistisk forstand. Respondentene har fått informasjon om undersøkelsen via ulike kanaler der undersøkelsen har blitt delt. Dette har vært i Pride Park i Oslo og via ulike nettsteder. Politiet har ikke selv delt informasjon om undersøkelsen digitalt. Respondentene har på eget initiativ besluttet om de ønsket å svare på undersøkelsen. Den var åpen fra 22. juni til 16. september 2022. Totalt antall respondenter som har besvart er 10 237.

2.4 Mulige feilkilder og skjevheter i datamaterialet

Spørreundersøkelsen er en undersøkelse rettet mot LHBTIQ+ innbyggere og har ikke ambisjoner om å fremstå som et forskningsarbeid. Resultatene av undersøkelsen gir både kvantitative og kvalitative data og begge typer data kan påvirkes av feilkilder og skjevheter.

Det var ingen begrensninger for hvem som kunne svare på undersøkelsen. Hvis noen har ønsket å svare flere ganger, har de hatt mulighet til dette.

Det kan være forskjeller i hvordan LHBTIQ+ innbyggere opplever å leve som skeiv og opplevelser med politiet basert på flere ulike faktorer. Kartlegginger gjort av Bufdir⁹ og SSB¹⁰ viser at faktorer som bosted, boforhold, økonomi, helse- og familiesituasjon mm. påvirker skeives levekår. Dette er faktorer som kan virke inn på resultatene i politiets undersøkelse.

Tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført på og skytingen i Rosenkrantzgate har også hatt en innvirkning på resultatene. En stor del av respondentene svarte på undersøkelsen rett i etterkant av angrepet 25. juni 2022. Hvordan resultatene hadde sett ut uten angrepet vet vi ikke. Resultatene må leses i lys av denne konteksten.

Resultatene må leses og tolkes i lys av at det kan være feilkilder og skjevheter som påvirker resultatene. Det kan også være andre feilkilder og skjevheter i datamaterialet enn de vi har omtalt i dette delkapitlet.

2.5 Fra fysisk deling til spredning på nett

Den opprinnelige planen var å dele ut spørreskjemaet på politiets stand i Pride Park hvor det informeres om politiets arbeid med hatkriminalitet, er dialog med innbyggere og politiet svarer på spørsmål. Ansatte på stand informerte om undersøkelsen, både på stand og rundt i parken. Det var mye positiv tilbakemelding på at politiet hadde en spørreundersøkelse i Pride Park. I 2022 åpnet Pride Park 22. juni og skulle etter planen være åpen ut lørdag 25. juni. Etter angrepet natt til 25. juni ble det meste av Pride-aktivitet avlyst og Pride Park stengt.

Fredag kveld 24. juni hadde 96 respondenter besvart undersøkelsen. I dagene som gikk var politiets fokus ikke på spørreundersøkelsen. Likevel kom det inn svar. 1. juli hadde 435 besvart undersøkelsen. Deretter skjedde det et skifte. QR-koden og nettadressen til undersøkelsen ble delt på nett av folk som kjente til undersøkelsen og vi så kraften sosiale medier har når det er noe som treffer folks oppmerksomhet og behov. 4. juli

⁹ <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/LHBT>

¹⁰ <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/darligere-levekar-blant-ikke-heterofile>

hadde undersøkelsen fått 8094 svar. Undersøkelsen ble holdt åpen i 12 uker etter skytingen. Da undersøkelsen ble lukket for ytterligere besvarelser 16. september 2022, hadde det kommet inn 10237 svar. Respondentenes svar på de seks åpne spørsmålene inneholder over 1000 sider med fritekst.

I undersøkelsen ble respondentene bedt om å svare på hvor de hadde fått informasjon om undersøkelsen. De store spredningskanalene var Facebook og Instagram, men også mindre kjente plattformer som Jodel delte undersøkelsen. På Facebook ble undersøkelsen delt på private Facebookprofiler, organisasjonsprofiler og ulike interessegrupper. På Instagram var det deling via organisasjoner, influensere og privatpersoner.

Undersøkelsen gir innsikt langt utover det vi hadde kunnet forstille oss. Undersøkelsen gikk fra å være en begrenset spørreundersøkelse til å bli en plattform for tilbakemeldinger til politiet. Politiet har fått mye innsikt i respondentenes opplevelse av tillit til politiet, om hatkriminalitet og anmeldelser.

2.6 Datamaterialet skal brukes i forskning om hatkriminalitet

Høsten 2023 starter prosjektet *Hatecycle- The life cycle of hate crimes: Patterns, responses and consequences*.¹¹ Dette prosjektet skal gå over tre år og seks måneder og starter opp høsten 2023. Prosjektet ledes av C-REX – senter for ekstremismeforskning og er finansiert av forskningsrådet med en bevilling på 10 mill. kroner. Prosjektet har søkt og fått innvilget å benytte seg av dataene til å belyse egne problemstillinger. Bruken av datamaterialet er avklart med personvernombudene i både politiet og ved Universitetet i Oslo.

Prosjektet skal undersøke livssyklusen til hatkriminalitet i Norge. Målet er å styrke forståelsen av mønstrene, samfunnets reaksjoner og konsekvenser av hatkriminalitet. Denne innsikten kan brukes målrettet for å styrke forebygging og intervensjon av hatkriminalitet.

Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet og Hatkrimnettverket (koordinert av Likestillings- og diskrimineringsombudet) er samfunnsaktør-partnere som får en del av de bevilgede midlene til ulike former for formidling relatert til prosjektet. Et viktig formål er å bedre samarbeid og tillit mellom utsatte grupper og politiet.

¹¹ <https://www.sv.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2022/ti-millioner-for-samarbeidsprosjekt.html>

3 Analyse av resultater

3.1 Tillit til politiet

Tillit er et sammensatt og stort begrep som det ikke finnes noen entydig definisjon av, tross mye forskning og mange fagbøker. Tillit kan beskrives som en følelse av sikkerhet, trygghet og tro på at noen eller noe vil handle på en pålitelig og ansvarlig måte. Tillit innebærer det å kunne stole på noen eller noe og at dine interesser blir ivaretatt i henhold til dine forventninger. Tillit er bygget på en mosaikk av faktorer, inkludert pålitelighet, integritet, ærlighet og kompetanse. Når noen viser seg å være pålitelig og oppfyller forventningene, styrkes tilliten. Tillit kan også være basert på tidligere erfaringer, anbefalinger fra pålitelige kilder eller observasjon av konsistente og ansvarlige handlinger over tid. Offentlige virksomheter spør ofte innbyggerne eller brukerne deres om de har tillit til dem, fordi tillit er en av grunnpillarene i en relasjon, enten det er direkte mellom mennesker, eller mellom mennesker og samfunnsinstitusjoner som for eksempel politiet. På Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ) sin nettside står det mer om begrepet tillit og offentlig forvaltning: «*Folks tillit til myndighetene brukes ofte som en indikasjon på hvor godt et demokrati fungerer.*»¹²

Politiet gjennomfører hvert år en stor innbyggerundersøkelse med et representativt utvalg av alle landets innbyggere. I politiets innbyggerundersøkelse for 2022¹³ viser resultatene at 72 prosent av innbyggere har høy tillit til politiet, hvorav 49 prosent har ganske høy tillit og 24 prosent har svært høy tillit. Andelen som har lav tillit er ni prosent, hvorav fem prosent har ganske lav og fire prosent har svært lav tillit. I oppsummeringen av undersøkelsen står det litt mer om årsaker til høy og lav tillit. Se side 8-15 i politiets innbyggerundersøkelse for 2022. Innbyggerundersøkelsen er landsrepresentativ, og 27 619 innbyggere har svart på spørreskjemaet. I oppsummeringen gis ytterligere informasjon om metodikk og utvalg på side 71-75.

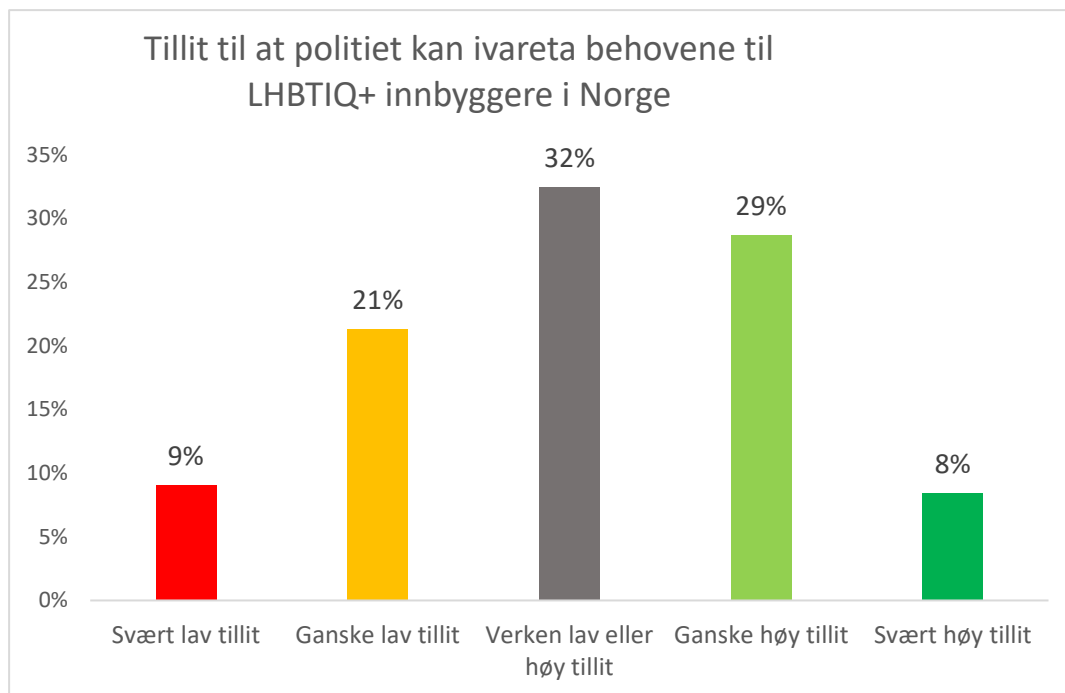
Merk at undersøkelsen nevnt over ikke er den samme undersøkelsen som denne rapporten oppsummerer og analyserer. Funnene i det videre er hentet fra selvrapporтерingsundersøkelsen gjennomført i forbindelse med Pride 2022.

¹² <https://dfo.no/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2021/tillit>

¹³ <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/innbyggerundersokelsen/politiets-innbyggerundersokelse-2022.pdf>

3.2 LHBTIQ+ og tillit til politiet

Hele 30 prosent av respondentene i LHBTIQ+-undersøkelsen svarer at de har svært lav eller ganske lav tillit til at politiet kan ivareta behovene til LHBTIQ+ innbyggere i Norge. 32 prosent har verken høy eller lav tillit, mens 37 prosent oppgir å ha ganske høy eller svært høy tillit.

Figur 1: Hvilken tillit har du til at politiet ivaretar behovene til LHBTIQ+ innbyggere i Norge?
n = 10 237

Et søk på «tillit» i fritekstmaterialet gir 724 treff. Tillit omtales i relasjon til ulike tema, for eksempel knyttet til: opplevelser med politiet ved anmeldelse av hatkriminalitet, årsaker til at hatkriminalitet ikke anmeldes til politiet og politiets tilstedeværelse på Pride. Tilbakemeldingene innbyggerne gir viser et stort spenn. Det er tilbakemeldinger med mye følelser, både frustrasjon, takknemlighet, tillit og mistillit.

Tillit til politiet omtales både historisk og i nåtid. Det er en del kommentarer til at Pride i utgangspunkt er en protest mot politiets behandling av skeive og at politiet ikke anerkjenner den historiske ryggsekken de har med trakassering av skeive og at de på grunn av historien har lav tillit til politiet. Andre kommentarer også den historiske bakgrunnen for Pride, men påpeker at samfunnet har beveget seg videre og at de nå har tillit til at politiet er der for den skeive befolkningen. Sitatet under illustrerer dilemmaet en del opplever. Det er mange kommentarer både om hvorfor folk har tillit og hvorfor de ikke har tillit.

"Selv om pride historisk har vært og er en protest, så har jeg såpass tillit til det norske politiet at deres tilstedeværelse vil gjøre at jeg føler meg tryggere mtp angrep og annen hatkriminalitet. Det må være en forståelse for at skeive ofte føler at vi ikke kan stole på noen; selv ikke lærere, leger, politi og psykologer. De som er der for å hjelpe oss, kan plutselig være vår verste fiende om de har fordommer mot det skeive miljøet.

Vi kan ALDRI vite hvem som er trygge, og ikke, og det er nok også det som gjør at mange skeive sliter med å stole på politiet. Politiet har en makt vi sivile ikke har, og om en politi da skulle vise seg å ha fordommer og meninger mot skeive, kan de plutselig snu den makten og bruke den negativt mot oss."

Skeives livsvilkår de siste 50 årene har endret seg betraktelig. I de åpne svarene er det mange respondenter som forteller om både den historiske og personlige reisen de har vært gjennom. Mange av respondentene gir inntrykk av at de er i 50-60 årene og gjennom de åpne svarene får vi historiske referanser til hvordan det var å leve som skeiv før i tiden. Det er mange kommentarer om at det er langt enklere å leve som skeiv i dag, men det er også tydelig at «mistillit» henger ved mennesker som har kommet ut som skeive på både 1960-, 70-, og 80-tallet.

Det er mange kommentarer om sviktende eller manglende tillit til politiet med bakgrunn i de avlyste/utsatte Pride-arrangementene i 2022 og hvor vanskelig mange opplevde dette. Det er også mange som uttrykker forståelse, men de kritiske og negative kommentarene dominerer.

"I lys av siste ukes terrorhendelse synes jeg politiet har vist lite forståelse for hvor belastende det har vært for det skeive miljøet. At pride paraden ble utsatt var forståelig. Men at markeringen i ettertid ble avlyst pga at politiet ikke hadde kontroll på ett spesifikt miljø - for så at trusselnivået nedjusteres dagen etterpå - opplevdes retraumatiserende. Å ikke få samles har vært ekstremt tøft, og jeg har endt opp med å ikke tørre å delta på samlinger. I tillegg følte det som et hån at politiet i avisen sier det ikke er noen grunn til å være redd, dagen etter de har avlyst markeringen fordi det fremdeles kan være noen som vil «ta oss». Det svekker tilliten min veldig."

Andre dimensjoner eller faktorer som ofte nevnes i sammenheng med tillit er politiets kompetanse på LHBTIQ+, politiets dialog med de ulike skeive organisasjonene, samt politiets synlighet på både de digitale og fysiske arenaene skeive befinner seg.

"Vi må bli møtt med en åpen holdning av politiet, politiet må være mer synlig på LHBTIQ+ arrangementer. I den siste tiden har politiet vært aktiv på TikTok for å imøtekomme de unge og spesielt russen. Man bør møte det skeive miljøet der man treffer dem og man vil dermed få en økt tillit til politiet."

Det er en stor mengde kommentarer knyttet til hatkriminalitet og behovet for å bli tatt på alvor og lyttet til. Det er mange som føler at de ikke blir det og dette er tett koblet til manglende tillit til politiet. Denne tematikken blir omtalt mer i detalj i avsnittene som følger.

Det er også viktig å være klar over at LHBTIQ+ innbyggere er mangfoldig på mange måter. Særlig utfordrende er det å tilhøre flere minoriteter samtidig. Det er flere kommentarer knyttet til interseksjonalitet og hatkriminalitet. Dette omtales i avsnitt 3.4.2 i rapporten. Transpersoner er også en gruppe som opplever mye hatkriminalitet. Det er viktig at man ikke ukritisk sammenlikner ulike minoritetenes utfordringer og behov.

Nedenfor er en oversikt over tema som omtales i fritekstsvarene knyttet til tillit til politiet. Listene er verken uttømmende eller i prioritert rekkefølge. Noen tema er både på den negative og den positive listen, fordi respondentene har ulike opplevelser og erfaringer med politiet.

Negativt:

- Politiet kjenner ikke sin negative historiske ballast godt nok og forstår derfor ikke skeives mistillit til dem
- Politiet har lav kunnskap om skeives levekår og utfordringer
- Politiet er lite synlige på skeive møteplasser og utesteder generelt
- Politiets synlighet og tilstedeværelse under Pride kan oppleves traumatiserende for folk som har dårlige erfaringer med politiet (også fra andre land hvor LHBT+ er straffbart)
- Lav forståelse for interseksjonalitet (høre til flere minoriteter samtidig)
- Hatkriminalitet blir ikke fanget opp på grunn av manglende kompetanse
- Politiet beskytter andre arrangementer, men ikke Pride
- Hyppig henleggelse av anmeldelser av hatkriminalitet
- Manglende respekt og tillit i fysiske møter med politiet

Positivt:

- Politiets tilstedeværelse og synlighet under Pride
- God synlighet på sosiale medier
- God dialog med skeive organisasjoner
- Denne spørreundersøkelsen viser at politiet er interessert i å skaffe seg kunnskap
- Gode møter med politiet: Opplevelse av å bli møtt med respekt, kompetanse og blir tatt på alvor

3.3 Likeverdige innbyggere

Fra de åpne svarene er det mange utsagn som handler om å ikke føle seg som en likeverdig innbygger som heterofile/ikke-skeive. Det er særlig mange kommentarer som omhandler avlysningen av paradene 25. juni 2022 og minnemarkeringen på Rådhusplassen i Oslo 27. juni 2022. Det går både på at politiets kommunikasjon ble opplevd som uklar og en følelse av å bli behandlet forskjellig fra andre grupper. Mange uttrykker at de ikke føler seg som likeverdige innbyggere eller som prioritert når andre markeringer får politibeskyttelse, men ikke Pride. Dette oppleves som sårt for mange.

"God og tydelig kommunikasjon. Etter terrorangrepene i Oslo har en del skeive arrangementer blitt rådet avlyst eller utsatt. Her har man vært alt for vag i sin kommunikasjon. Folk sammenlikner situasjonen med rosetogene etter 22. juli og mange tror skeive er «2. rangs borgere» fordi rosetogene fikk gå, mens de skeive arrangementene er rådet avlyst. Folk tror politiet ikke gidder å beskytte skeive like mye som andre. Dette inntrykket må rettes opp. Det har utvilsomt vært svært god grunn til å gi de rådene som har vært gitt, og det kunne man sannsynligvis kommunisert tydeligere og samtidig ivaretatt behovet for å holde pågående etterforskning hemmelig. I etterkant, når ting har roet seg og man har større grad av kontroll + mindre eller minkende grad av behov for å holde alle kort så tett til brystet, er det særdeles viktig at politiet går ut og informerer befolkningen ordentlig om hvilke vurderinger som lå bak

det å utsette disse arrangementene. Det skal sitte svært langt inne å be folk om ikke å ytre seg, ikke samles. Politiet er helt nødt til å lette litt på sløret og fortelle befolkningen hva de sto i, så fort det er mulig. Det er avgjørende for å rette opp en mistillit mellom politiet og det skeive miljøet, som følge av de utsatte arrangementene."

Skeives behov for å samles, være synlig og til å uttrykke seg, har mye å gjøre med det berømmelige skapet. Det er ikke uvanlig at skeive bruker lang tid til å akseptere seg selv og bli synlig som den de er og føler seg som. Dette betegnes gjerne som «å komme ut av skapet». Det er en rekke kommentarer som tar opp dette i materialet. Mange opplevde å bli dyttet tilbake i skapet når de ble anbefalt å holde seg hjemme og ikke opptre som en større forsamling. Sitatene under illustrer poengene over:

"Når det gjelder ytringsfrihet er nok dette noe som har frustrert og irritert mange. Det ble avholdt fotballkamp og konserter, men vi opplevde å bli putt tilbake i skapet. Jeg vet at sikkerhet var årsaken og at det var uoversiktlig for politiet også en periode, men det verste vi opplever at vi får beskjed å gjemme oss. Det gjør også at mange blir mer redde. Istedenfor å kunne samles og møtes og snakke sammen."

"Komme med alle opplysninger de har. F.eks. hva den egentlige grunnen til at de anbefalte å avlyse minnemarkeringen etter skyteepisoden natta før paradedagen. Det å ta et så drastisk valg betyr at noe forgikk bak kulissene. Skjønner at dere skal beskytte borgerne, men tillit kommer ved ærlighet. De skeive er en sårbar gruppe, og ved å avlyse uten god nok forklaring vil føre til at vi føler vi må gå inn i skapet igjen og mister tillit til politiet. Vær ærlig og kom med informasjon som vi kan forstå."

3.4 Hatkriminalitet mot skeive

LHBTIQ+ befolkningen er en utsatt gruppe når det handler om hatkriminalitet. Ofte er det slik at jo mer synlig du er som skeiv, desto mer utsatt er du. Formålet med å spørre om hatkriminalitet var å få mer kunnskap om trakassering og vold mot skeive. Hvorvidt den enkeltes opplevelser faktisk rammes av aktuelle straffebestemmelser eller er skjerpene på bakgrunn av motivet bak den straffbare handlingen, gir undersøkelsen ikke noe grunnlag for å hevde. Det viktige i denne sammenheng er at respondentene tolker det de har opplevd som hatkriminalitet, som en hatefull handling eller ytring rettet mot dem som skeiv.

Politiet stilte spørsmålet om hatkriminalitet som følger:

«Har du opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet på grunn av din seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, de siste 2 årene?».

Det var en forklaringstekst i forkant av spørsmålet slik at respondentene fikk en beskrivelse av hvordan hatkriminalitet defineres av politiet. Denne beskrivelsen er gjengitt i tekstboksen til høyre.

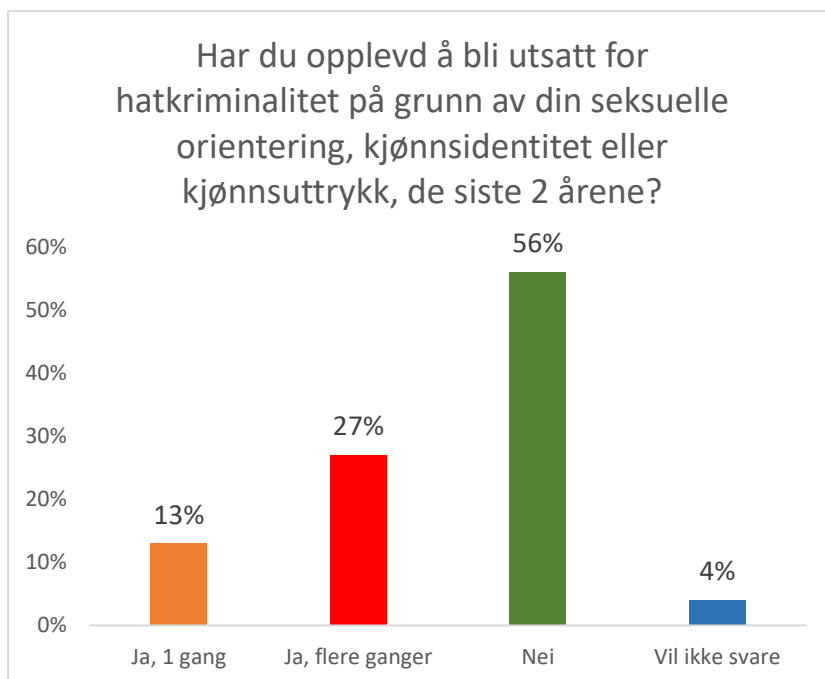
40 prosent av respondentene svarer de har opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet basert på sin seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk de siste to årene. 13 prosent (1216) har opplevd dette én gang, mens 27 prosent (2571) svarer de har opplevd dette flere ganger.

Vi stiller nå noen spørsmål om hatkriminalitet. Men hva er hatkriminalitet?

Hatkriminalitet kan omfatte alle typer straffbare forhold, om de har bakgrunn i hat eller negative holdninger på bakgrunn av de grunnlagene som er nevnt i definisjonen under.

Begrepet hatkriminalitet favner hatefulle og diskriminerende ytringer, men også vold og trusler, skadeverk, oppfordring til en straffbar handling eller hensynsløs atferd, som å personforfølge noen eller krenke noens fred.

Definisjon: «Hatkriminalitet er straffbare handlinger som er motivert av hat eller negative holdninger rettet mot en person eller gruppe på grunn av etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk eller nedsatt funksjonsevne.»

Figur 2: Har du opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, de siste 2 årene. n=9508

Det er et betydelig antall respondenter som oppgir at de har opplevd hatkriminalitet, både verbalt og fysisk. Ut fra de åpne tekstsvarene er verbale hatefulle ytringer, både på nett og direkte ansikt-til-ansikt, det som forekommer oftest. Det er også flere som forteller om å ha blitt utsatt for fysisk vold fordi de ser ut eller oppfører seg annerledes, det vil si på måter som viser at de ikke har et tradisjonelt kjønnsuttrykk eller er heterofile, for eksempel at de kysser eller leier en person av samme kjønn.

"... En tilfeldig forbipasserende løftet en brostein og gjorde som for å kaste den på meg og den jeg leiet. På gaten, midt i byen, midt på natten. Jeg ble rasende, og uredd, men ble dradd ut av konfrontasjon. ..."

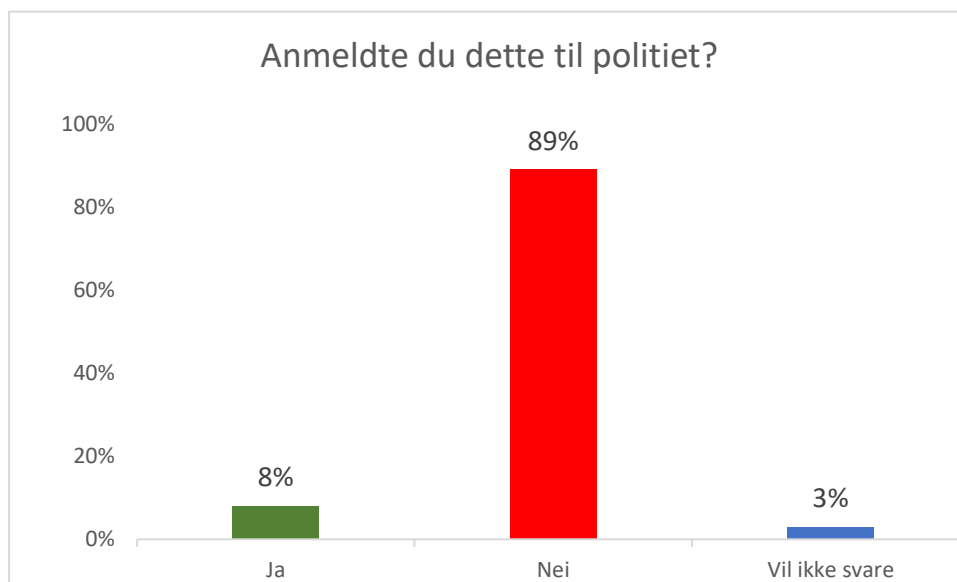
"Trakassert på jobb av annen ansatt som var meget kristen. Mente jeg måtte ha hjelp til å omgjøre legning via terapi, om jeg ikke fjernet flagg på kontoret ville denne personen fjerne de eller sykemelde seg."

"Jeg ble skallet til på gata av noen som ikke likte at jeg er synlig skeiv. ..."

"Jeg fikk utrolig mange stygge kommentarer på en video jeg la ut på TikTok, med grov hets - hvor de skrev typ at de skulle bombe paraden, skyte oss, brenne flagg, ta oss osv. ..."

3.4.1 Anmeldelse til politiet av opplevd hatkriminalitet

Selv om mange har opplevelser med både verbal trakassering og vold, er det få som anmelder dette til politiet. Det er bare åtte prosent av de som har opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet som svarer de har anmeldt dette til politiet.

Figur 3: Anmeldte du dette til politiet? n=3780

Det er en tendens til at de som har vært utsatt for hatkriminalitet flere ganger, er mer tilbøyelige til å anmelde dette til politiet. 4,8 prosent av de som har vært utsatt for hatkriminalitet én gang svarer de har anmeldt, mens 9,5 prosent av de som har opplevd hatkriminalitet flere ganger, svarer de har anmeldt dette til politiet.

I undersøkelsen ble det stilt tre åpne spørsmål der respondentene kunne utdype svarene sine knyttet til anmeldelse av opplevd hatkriminalitet. Resultatene inneholder informasjonsrike beskrivelser av hvordan det oppleves å anmelde hatkriminalitet og begrunnelser om hvorfor hatkriminalitet eventuelt ikke anmeldes.

Det er stor spennvidde i folks erfaringer med å anmelde hatkriminalitet. Mange forteller om at de ble tatt godt imot, de ble tatt på alvor og behandlet med respekt. Personen under beskriver en god opplevelse. Hen beskriver å ha lave forventninger og at det var overraskende at hen ble tatt på alvor. Sitatet illustrerer også hvor viktig et godt politimøte er for den utsatte, selv om forventningen om at anmeldelsen resulterer i en straffereaksjon er lav. I det andre sitatet fortelles det om god oppfølging og mulighet til å ringe direkte til en kontaktperson hvis det skulle oppstå nye situasjoner.

"Sendte inn tips til hatkrimgruppa og forventet ikke noe av det. Ble oppringt og fikk beskjed om at de anmeldte forholdet. Senere fikk jeg en telefon om at de hadde funnet den som stod bak kommentarene og at saken ble sendt videre til rett politidistrikt. I tillegg involverte den lokale nettpatruljen seg og anmeldte saken her også (visste ikke da at hatkrimgruppa ville anmelde). Overrasket over at politiet tok det seriøst og i det hele tatt gadd å starte etterforskning - og ikke minst gjorde en innsats for å finne vedkommende. Så ift dette føler jeg meg tryggere! Ikke det at jeg har tro på at det skjer noe til syvende og sist, frykter henleggelse tross bevis OG funnet

gjerningsperson, men jeg ble glad og lettet over at det i det hele tatt ble tatt alvorlig og tak i! Har aldri anmeldt de tidligere forholdene, men blir nok å prøve når/om det skjer igjen."

"Oslo Politiet ga meg god oppfølging og dersom det skulle gjenta seg har jeg fått et tilbud om å ringe direkte til en politikvinne for å vurdere om jeg burde anmelde."

Andre forteller om dårlige politimøter der de ikke har blitt møtt med respekt eller blitt tatt på alvor ved anmeldelse av hatkriminalitet. Kommentarene refererer både til hva respondentene er redde for kan skje og til konkrete opplevelser. Konkrete negative opplevelser handler for eksempel om at man ikke har følt seg behandlet med respekt, blitt møtt med liten kompetanse om skeive, noen har opplevd «victim blaming», eller fått lite informasjon eller manglende informasjon knyttet til anmeldelse og oppfølging av saken.

"Følte ikke jeg ble tatt seriøst når jeg kom til skranken på politihuset for å si at jeg ville anmelde det. Ble tatt veldig seriøst når jeg først ble tatt inn til en samtale, men den første interaksjonen fikk meg til å føle at de ikke trodde på meg."

"Tror ikke det blir tatt seriøst av politiet. Regner med at det blir henlagt."

"Da jeg tok kontakt med politiet møtte jeg på en fyr som ikke var hjelpsom eller imøtekommende i det hele tatt. Han hadde ingen empati og ble til og med sur på meg da han mente jeg ikke lyttet til han enda situasjonen var omvendt. Han lyttet ikke til meg og ga meg ikke noe uttrykk for at jeg er trygg."

Det er flere som svarer de ikke vet at verbal trakassering kan anmeldes. Andre anmelder ikke, fordi de ikke fysisk ble skadet.

"Har opplevd diskriminerende ytringer som upassende kommentarer da jeg kysset min kjæreste i gata, eller bli filmet da vi gikk mens vi holdt hender. Jeg visste ikke at slike ting kan anmeldes."

"Jeg ble ikke fysisk skadet."

Mange skriver også at de opplever at de må tåle endel trakassering fordi de «velger» å være synlige. Videre skriver mange at trakassering er en del av skeives hverdag og noe de lever med som en "normal" del av det å være skeiv. Flere forteller om at de blir vant til både stygge kommentarer og truende atferd, men uten at de blir fysisk og synlig skadet og derfor heller ikke anmelder.

"Hverdagshets visste jeg ikke at man kunne anmelde. Føler vel ikke det hadde blitt tatt seriøst."

"Falt meg ikke inn fordi det er så stor del av hverdagen som skeiv. Vi blir vant til det. Men det hersker også en holdning i samfunnet forøvrig om at vi skal tåle slikt når vi har «valgt» å være åpne. (det er ikke et valg) ..."

"Tenkte at det ikke hadde noe for seg å gjøre det (anmelde). Jeg er 45 år, og opplevd dette helt siden jeg var ca 10 år."

"Å få slengt stygge kommentarer fra tilfeldige folk på gaten/buss/trikk er så vanlig at om jeg skulle anmelde disse så hadde det ikke vært tid til noe annet."

3.4.2 Interseksjonalitet og hatkriminalitet

Begrepet *interseksjonalitet* viser hvordan sosiale kategorier kan samvirke og påvirke personers leve- og livsvilkår.¹⁴ Folk som tilhører flere minoriteter, kan oppleve å være mer utsatt for hatkriminalitet enn andre. Da politiet sto på stand i Pride Park hadde vi flere samtaler som belyste tematikken med interseksjonalitet og at det kan være ekstra utfordrende med flere synlige minoritetsindikatorer, for eksempel å ha en synlig funksjonsnedsettelse og være skeiv, eller å være ikke-hvit og skeiv. I de åpne svarene fikk vi en god del kommentarer på hatkriminalitet basert på at respondentene tilhører flere minoritetsgrupper. I sitatene under vises to eksempler på interseksjonalitet.

"Jeg gikk med barna mine hjem etter pride og noen skrek til oss fra bil om at sånne som oss ikke hørte hjemme her. Vi bor på bygda og jeg var usikker til om dette var relatert til min etnisitet (adoptert) eller prideflaggene våre. Det ble ubehagelig, men allikevel var jeg glad jeg var der sammen med barna mine så de fikk denne opplevelsen sammen med noen voksne de var trygge på. Vi hadde en lang prat om rasisme og bygdedyret resten av veien hjem."

"... Er både homofil og transmann, og er ofte redd for at dette skal komme frem og få konsekvenser for hvordan jeg blir møtt av politiet og samfunnet. Spesielt som trans, det er 100x mer skremmende enn om noen oppdager at jeg er homofil, da vi som transpersoner spesielt har opplevd et enormt hat og trusler i medier og samfunnet i mange år nå som bare fortsetter å eskalere, og påvirker sterkt oss det gjelder. Er mye frykt i miljøene, og føler oss ikke trygge på at vi alltid støttes og hjelpes av politiet."

3.4.3 Hatkriminalitet på arbeidsplassen, på skolen og i nærmeste familie

Hatkriminalitet skjer overalt i samfunnet, i de fysiske omgivelsene og på nett. Det utøves i nære relasjoner, på arbeidsplassen, i skolehverdagen og av ukjente i det offentlige rom i ulike sammenhenger. I materialet gis det mange informasjonsrike beskrivelser av både hvor respondentene opplever hatkriminalitet og hvem som er gjerningspersoner. På det åpne spørsmålet om hvorfor man ikke anmelder hatkriminalitet er det mange eksempler på at handlingen blir begått av gjerningspersoner i respondentenes nære omgivelser og personlige nettverk. Å anmelde familiemedlemmer, egen leder eller kollegaer oppleves som vanskelig og gjør at mange velger å ikke anmelde hatkrim til politiet. I sitatene under gis begrunnelser for hvorfor respondentene ikke anmeldte hatkrim til politiet.

"Da det ble gjort av x'en til samboeren, som også var far til stebarna mine. For å slippe mer problemer for barna."

"Det var en diskriminerende ytring fra en innleid kollega. Listen for å ta tak i det var for høy."

¹⁴ <https://snl.no/interseksjonalitet>

"Dette ble/blir begått jevnlig av nær biologisk familie, og har ikke anmeldt på grunn av frykt for konflikter/utfrysning og usann ryktespredning (de er meget konservativt kristne)."

"Fordi det var trusler fremmet av elever og jeg er lærer. (...) Jeg er ikke redd men skeptisk til å møte elevene i flokk alene en sen kveld og unngår alle situasjoner der det kunne skjedd. Jeg har ikke rapportert det som avvik men bedt alle notere det ned og foreslått i temamøter at vi skal konsekvent begynne å rapportere det som avvik i arbeidsmiljøet. Jeg håper det skjer. Jeg har tatt meg ett års pause fra skolen for å slippe dette."

3.4.4 Hatkriminalitet, henleggelse og tillit til politiet

Henleggelse av hatkriminalitetsaker er et gjennomgangstema i de åpne svarene. Et søk på «henlagt» i de 1000 sidene med åpne svar, gir 1926 treff. Politiet har ikke kodet alle utsagn som indikerer høy eller lav tillit til politiet og sammenstilt med det kvantitative spørsmålet om tillit. Det er likevel tydelig ved gjennomgang av svarene at henleggelse av hatkriminalitetsaker er tett koblet til tilliten folk har til politiet. Statistikken fra politiet viser at rundt 50 prosent av alle anmeldte hatkriminalitetsaker blir oppklart. Likevel er det en tydelig oppfatning blant respondentene at det meste av hatkrimsaker blir henlagt.

Det er mange respondenter i undersøkelsen som forteller at de har anmeldt og at forholdet ble henlagt. Sakene respondentene forteller om har ulik alvorlighetsgrad og med både kjent og ukjent gjerningsperson. Det oppleves spesielt vanskelig med henleggelse når forholdet både oppleves som dokumentert og med kjent gjerningsperson. Antakelsen om at forholdet uansett vil bli henlagt er en viktig grunn som oppgis for ikke å anmelde hatkriminalitet. Sitatene under viser begrunnelser for hvorfor respondenten ikke har anmeldt opplevd hatkriminalitet til politiet.

"Antakelse om at forholdene vil bli henlagt. Dette på bakgrunn av at venner og andre i mitt nettverk har fått sine saker henlagt til tross for kjent gjerningsperson(er)."

"Har opplevd at politiet henlegger saker til venner og kjente som går på det samme, og betjenter ikke ønsker at jeg skal anmelde. "... det blir så mye styr for så lite" har jeg bla. fått høre ... Hatt en samboer som har blitt slått ned på åpen gate (og fått behandling av akuttmottak på sykehus) hvor politiet hadde kunnskap om gjerningsmann og henla saken kort tid etter anmeldelse."

"Venner og kjentes erfaring er at slike saker blir henlagt uansett mengde bevis og det er en enorm psykisk belastning å gjøre det, så det er rett og slett ikke verdt det."

Respondentene som har vært utsatt for hatkriminalitet nevner en rekke årsaker for ikke å anmelde til politiet. Punktlisten under er ikke uttømmende eller i noen prioritert rekkefølge.

- Redd for ikke å bli trodd eller tatt seriøst
- Tørr ikke, redd for represalier og konsekvenser fra gjerningsperson(er)
- Liten tiltro til at det nytter med ukjent gjerningspersonen
- Gjerningsperson er i egen familie eller vennenettverk
- Skamfull (over å være den man er eller se ut som man gjør)

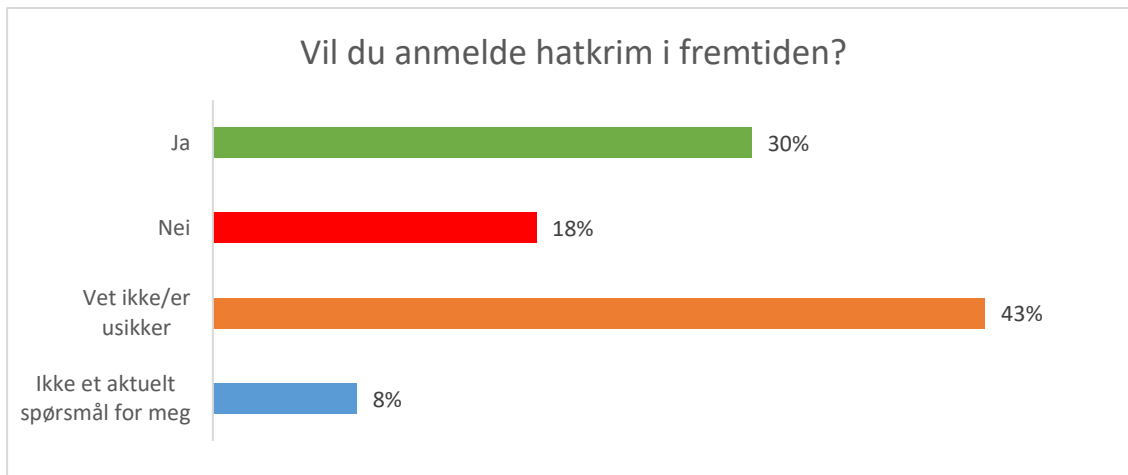
- Ødeleggende for kollegiale forhold og arbeidsplassen. Vanskelig å anmelde noe som skjer på jobb, uavhengig av om det er leder eller kolleger det gjelder
- For stor personlig belastning og det kommer lite ut av det
- Usikkerhet om hvordan anmelde, for eksempel hvordan hen skal anmelde
- Tungvint å anmelde (lang reisevei til politistasjon, begrensede åpningstider o.l.)
- Vil heller bli oppringt eller anmelde over nett
- Tror anmeldelse er nytteløst når det mangler fysiske bevis
- Usikker på politiets kompetanse, ressurser og evne til å følge opp
- Vet ikke at hatefulle ytringer er straffbart
- Usikker på om forholdet var alvorlig nok
- Usikker på hva som er hatkriminalitet og hva som dekkes av ytringsfriheten
- Den lange saksbehandlingstiden er for belastende
- Dårlig erfaringer etter tidligere anmeldelse
- Er skjult/i skapet
- Er muslim og homofil og redd for at «det skal eskalere og komme ut til folk»
- Vil ikke bli oppfattet som lettkrenket

3.4.5 Anmelde hatkriminalitet i fremtiden?

De foregående avsnittene har gitt innsikt i hvor mange som anmelder hatkriminalitet og hva grunnene er for ikke å anmelde. Kun åtte prosent av respondentene i denne undersøkelsen oppgir at de har anmeldt hatkriminalitet til politiet. Spørsmålet om hvorvidt den enkelte *har anmeldt hatkriminalitet* ble bare stilt til respondenter som oppga at de hadde opplevd hatkriminalitet de siste to årene. Respondentene ble også stilt spørsmål om hvorvidt de ville anmelde hatkriminalitet i fremtiden. Dette spørsmål ble stilt til *alle som besvarte undersøkelsen*, uavhengig av hvorvidt den enkelte har vært utsatt for hatkriminalitet tidligere eller ikke. 30 prosent svarer "Ja" på spørsmålet om de vil anmelde hatkriminalitet i fremtiden dersom de blir utsatt for dette. Sammenliknet med de åtte prosentene som svarer de har anmeldt, er det altså langt flere som svarer at de vil anmelde i fremtiden.

Ser man på spørsmålet om tillit til politiet og ser dette i sammenheng med om de tror de kommer til å anmelde hatkriminalitet i framtiden, er det en langt høyere prosentandel med høy tillit som vil anmelde enn de med lav tillit. Eksempelvis sier 13 prosent av de med svært lav tillit at de vil anmelde, mot 44 prosent av de med svært høy tillit.

Det er flere kommentarer i materialet om at det er viktig å anmelde hatkriminalitet for å bidra til å synliggjøre problemet og omfanget, selv om anmeldelsen ikke fører frem.

Figur 4: Dersom du blir utsatt for hatkriminalitet basert på din seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk i fremtiden, tror du at du vil anmelde det til politiet? n= 9176

På dette spørsmålet fikk respondentene også mulighet for å gi et eget tekstsvar på hvorfor de ikke vil anmelde dersom de blir utsatt for hatkriminalitet i fremtiden. Svarene ligner mye på det respondentene svarer på spørsmålet om hvorfor de ikke har anmeldt hatkriminalitet. Det er stor bredde i begrunnelsene for ikke å anmelde.

Det er dessuten en del kommentarer på økt frykt etter masseskytingen 25. juni 2022. Flere kommenterer at de ligger "lavere i terrenget" nå enn før angrepet på grunn av frykt for å bli identifisert som LHBTIQ+ og dermed bli mer sårbare og utsatt for hatkriminalitet.

Det er en del referanser i fritekstmaterialet til mediasaker om hatkriminalitet som har blitt henlagt av politiet. Dette synes å påvirke hva respondentene selv tror vil nytte å anmelde. Mediasaker ser også ut til å ha negativ innvirkning på noen skeives tillit til politiet.

Når respondentene får spørsmål om de vil anmelde hatkriminalitet i fremtiden, er dette begrunnelsene som gis for ikke å anmelde. Punktlisten under er ikke uttømmende eller i noen prioritert rekkefølge:

- Manglende tillit til politiet
- Dårlig erfaring med tidligere anmeldelser
- Dårlige holdninger og fordommer mot LHBTIQ+ i politiet
- Tror ikke politiet prioriterer hatkriminalitet mot LHBTIQ+
- Politiet har for liten kapasitet og ressurser til å kunne prioritere denne typen saker
- Tror det uansett ender med henleggelse
- For stor personlig/psykisk belastning
- Usikkerhet om politiet tar deg på alvor/tror på deg
- Frykt for hevn fra den du anmelder
- Lever "i skapet" og tør ikke anmelde i frykt for å bli avslørt
- Skammer seg, legger skylden for seg selv
- Usikker på politiets kompetanse på LHBTIQ+
- Usikker på hva som kan anmeldes (hva er hatkriminalitet og hva går under ytringsfriheten)

- LHBTIQ+ må tåle en del verbal trakassering
- Grensen for å ikke anmelde går ved direkte vold og drapstrusler
- For tungvint å anmelde (for eksempel begrenset åpningstid på politistasjonen eller at anmeldelse krever personlig oppmøte)

Under gjengis et utvalg av fritekstkommentarer om hvorfor noen ikke vil anmelde hatkriminalitet i fremtiden:

"Jeg ville nok anmeldt vold og direkte drapstrusler, men slengkommentarer, netthets eller kjipe ting i innboksen blir ikke anmeldt. Mange homofile har en oppvekst med mye mobbing, og er i stor grad vant med dritt. Derfor må politiet gi oss eksempler og fortelle oss hva vi kan anmelde. Vær med og sett standarden for oss!"

"Kommer an på alvorlighetsgraden av hatkriminaliteten. Føler det er begrenset hva politiet har vilje/kapasitet til å ta tak i av verbal hetsing/trusler. Fysisk vold ville jeg sannsynligvis anmeldt. Det finnes også mye «hverdagshomofobi» der enkelthendelser ikke føles alvorlige nok til å anmelde, men summen av disse kan uansett føre til store psykiske belastninger."

"Mest fordi det kan være en lang prosess og dersom det er gjort muntlig eller «i virkeligheten» så er det ofte mangel på bevis og vanskelig å komme noen vei med det. Tenker derfor at det kan bli mindre smertefullt å ikke anmelde da jeg har hørt det er en lang og omfattende prosess som kanskje bare blir henlagt. Men jeg stoler absolutt på politiet og hadde det blitt tatt på film eller sendt meldinger eller noe sånt som har bevis ville jeg absolutt anmeldt".

"Samme grunn som jeg ikke har anmeldt det jeg har blitt utsatt for til nå. Hat er en del av hverdagen, særlig for meg som er både skeiv og muslim".

"Med tanke på at så mange voldtekter og overgrep blir henlagt, så ser jeg ikke for meg at vold og hatkriminalitet blir behandla noe bedre. En må veie opp og ned om den psykiske belastningen er verdt det. Det virker ikke som systemet politiet har nå fungerer bra nok til å ivareta offeret."

"Pga. henleggelse av saken, manglende bevis, gråsoner mellom ytringsfrihet og hatkriminalitet"

"Pga min skjulte situasjon"

"Redd for egen og min familie sin sikkerhet"

".. Selv om at man opplever en økning av hat, trusler og lignende nå. Spesielt etter 25 juni, så tror jeg de fleste skeive unngår å anmelde i fare for at identitet, og mer privat info kommer frem. Politiet har dessverre vært alt for slapp med tanke på sikkerhet av skeive, men også mottakelse av skeive når de først kommer innom for å anmelde."

3.4.6 Hatefulle ytringer mot LHBTIQ+ i sosiale medier

Det er mange kommentarer om opplevelser med hatefulle ytringer på sosiale medier. Flere kommenterer at det er et økende problem og at hatet kommer fra flere kanter enn tidligere. Folk som ytrer hat gjør dette både under eget navn og som anonyme. Dette avhenger av hvilke muligheter det finns på de ulike plattformene for å opptre anonymt.

Det fortelles om unge ned i 12-13 årsalderen til eldre mennesker, helt opp til 80 år, som poster hat mot LHBTIQ+ på sosiale medier. Hatefulle ytringer mot LHBTIQ+ kommer fra personer med ulik religiøs tilknytning, med ulik geografisk tilknytning, fra både kvinner og menn. Ulike digitale plattformer nevnes, f.eks. Facebook og TikTok, men også kommentarfeltene til ulike nettaviser er steder hvor hatefulle ytringer forekommer ofte.

Alvorlighetsgraden i de hatefulle ytringene og hvor direkte de rettes mot enkeltpersoner er varierende. Folk forteller om direkte drapstrusler, oppfordring til vold, generelle ytringer om at "alle homofile må dø" og trakasserende betegnelser på LHBTIQ+ personer. Et lite utvalg av kommentarer om hatefulle ytringer i sosiale medier er gjengitt under:

"Bevis at dere tar hatet vi utsettes for på alvor. Vær mer tilstede i sosiale medier og kommentarfelt hos aviser og fjern og bøtelegg folk for hat-tale og trusler. Jeg har ikke kunne lese noe om angrepet i Oslo uten å måtte se kommentarer som "bra de burde dø" eller "neste gang er det x sin tur"."

"Igjen, vær mer observante på hatytringer i offentlige kommentarfelt på sosiale medier, spesielt Facebook. Vær mer åpne om hva konsekvensene kan være ved hatytringer og andre straffbare forhold. Dere er flinke til å poste på f.eks. TikTok, så lag videoer om dette. De jeg opplever som mest trakasserende er faktisk voksne mennesker på Facebook, som ikke har noe filter på hva de kommenterer på nyhetssaker på Facebook. Har fått flere hatkommentarer direkte knyttet til meg fordi jeg er lesbisk, hvor 90 % av disse har kommet av mennesker mellom 40-80 år på Facebook."

"Slå hardere ned på hattale i sosiale medier! Kommentarer som "en god homo er en død homo" er virkelig ikke hyggelig å lese."

"Følge mer med på sosiale medier. Dødstrusler er dagligdags for mange av oss."

"Først og fremst må politiet følge bedre med på sosiale medier. Kommentarer enkelte legger ut på Facebook, TikTok osv. er grusomme. Dette er fra både barn og gamle mennesker. Det får ingen konsekvenser uansett hva man skriver til folk. For på nettet er man anonym."

"Jeg kommer opprinnelig fra Polen og er medlem i flere Facebook grupper for Polakker i Norge. Jeg er utsatt for hatytringer nesten hver eneste dag, men mest er skrevet på polsk. Jeg vet ikke, hvis det er noen i politi som kunne gå igjennom disse polske meldingene og reagere?"

En del respondenter i undersøkelsen uttrykker usikkerhet om hva som kan eller bør anmeldes. Flere opplever at det er uklart hvorvidt ytringer er innenfor rammene av ytringsfriheten eller hvorvidt de er straffbare hatefulle ytringer. Denne usikkerheten er også en av årsakene til at hatkriminalitet ikke anmeldes. I flere åpne svar oppfordrer respondentene politiet til å være mye mer synlige på sosiale digitale medier for å gjøre

det tydelig hva som er kriminelt og hva som ikke er det.

Under spørsmålet "Hva kan politiet gjøre for å møte og ivareta LHBTIQ+ befolkningen på en bedre måte i fremtiden?" gjengis to sitater som illustrerer usikkerhet om hva som er lovlig og hva som bør anmeldes.

"Være ute i media og sosiale medier med klare retningslinjer på hva som er ansett som kriminelt og hva som er bare er dårlig folkeskikk. Personlig vet ikke jeg om en kommentar i norske kommentarfelt av typen «alle homser bør dø» er kriminelt eller bare dårlig folkeskikk men faller inn under ytringsfriheten. Jeg visste ikke at det var noe å anmelde. Det handler om ytringer på sosiale medier, som er nedsettende mot meg som transperson, og andre innen LHBT."

"Fang opp og vis at hatefulle ytringer ikke er det samme som ytringsfrihet. Er så mye hat på spesielt SoMe som ses av alle og som går tilsynelatende "unchecked" og noen tenker da at samfunnet ser og er enig. Mer ressurser for å slå ned netthatet."

3.5 Politiets tilstedeværelse på Pride

Det er ulike holdninger knyttet til politiets tilstedeværelse på Pride. Noen tolker Pride som et politisk arrangement, mens andre tolker det upolitisk og som en markering for demokrati, menneskerettigheter og ytringsfrihet. Hva Pride er for den enkelte kan prege deres meninger om politiets tilstedeværelse og synlighet på Pride. Fritekstmaterialet gir et spennende bilde av skeives forhold til politiet. Det er mange sterke følelser som formidles knyttet til politiet og Pride. Historiske hendelser og samfunnsforhold et stykke bak i tid preger en del LHBTIQ+-personers forhold til politiet. Som det er skrevet om innledningsvis, startet Pride som en protest mot politiets behandling av LHBTIQ+-personer i 1969 i USA.

Frem til 1972 var homofil praksis mellom menn forbudt i Norge og mange opplevde å bli trakassert av politiet. Strafferammen for homofil praksis mellom menn var ett års fengsel. Selv om det er mer enn 50 år siden, er denne uretten ikke glemt av mange skeive. Det må legges til at politiet i 2019 ga en offisiell unnskyldning for den urett, trakassering og frykt homofile var utsatt for.¹⁵ En del skeive har likevel fremdeles et problematisk forhold til politiet.

Spørsmålstillingen i undersøkelsen var så vid at den rommer politiets tilstedeværelse og synlighet generelt. Det respondentene svarer i de åpne svarene viser at også spørsmålet tolkes vidt. Svarene omfatter både tema knyttet til politiets tilstedeværelse for å ivareta trygghet og sikkerhet, samt tema om deltakelse for å vise støtte, solidaritet, aksept for LHBTIQ+, være tilgjengelig for dialog, samt å vise frem mangfold i egne rekker.

Politiets forhold til skeive, reflekteres av samfunnets forhold til skeive. Samfunnet i stort har blitt langt mer tolerant og aksepterende i de siste årene skriver Bufdir på sin nettside.¹⁶ Norge har et lovverk som beskytter LHBTIQ+ mot hatkriminalitet og diskriminering. Når politiet deltar i Pride og flagger med regnbueflagg foran sine bygg, går som et synlig og uniformert politi i paraden og står tilgjengelig for samtale og diskusjon i Pride Park, svarer det store flertallet at de er svært positive til dette. Mange

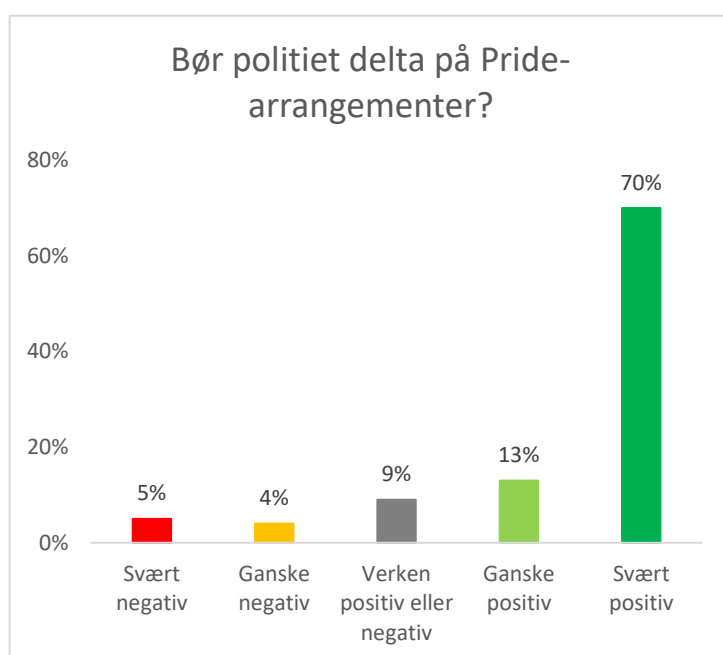
¹⁵ <https://www.nrk.no/kultur/politiet-ber-homofile-om-unnskyldning-for-urett-og-trakassering-1.14584656>

¹⁶ https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/lhbtqi/Holdninger/

skriver i de åpne tekstsvarene at et synlig politi har en betydelig positiv signaleffekt til samfunnet for øvrig. Politiets nøytralitet blir likevel nevnt av flere og det kommenteres at politiet ikke er med som deltakere i andre markeringer, for eksempel i 1. mai-tog og 8. mars-tog. Noen stiller i denne sammenheng spørsmål ved politiets deltakelse i Pride-paraden.

I stort sier respondentene at de ønsker at politiet skal være tilstedeværende, synlige og deltakende og at dette bygger trygghet og tillit til politiet. En del nevner likevel at for stor synlighet gir et inntrykk av utrygghet og fare.

Figuren under viser at hele 83 prosent av respondentene stiller seg positive til at politiet deltar på Pride-arrangementer. Spørsmållstillingen var relativt åpent formulert, men av svarene som gis i fritekst får vi et rikt bilde av respondentenes meninger og følelser om å ha et synlig, tilstedeværende og deltakende politi under Pride.

Figur 5: Hva er din mening om at politiet deltar på Pride-arrangementer. n = 8277

Fritekstmaterialet inneholder 258 sider med kommentarer på respondentenes synspunkter om politiets deltakelse på Pride. I det følgende gis mer utdypende innsikt i positive og negative holdninger til politiets deltakelse på Pride-arrangementer. Oppstilling av temaer reflekterer verken prioritet eller omfanget av hvor ofte temaene blir nevnt. Temaene som nevnes er likevel plukket ut fordi de har et visst omfang i materialet.

Argumenter *mot* politiets deltakelse i Pride

- Politiet har sviktet de skeive når de ikke klarte å beskytte mot terroren 25. juni
- Opplever liten støtte, interesse og bistand fra politiet ellers, så ser liten grunn til at politiet skal delta.
- Politiuniformen skaper utrygghet, trigger negative følelser som at man har gjort noe ulovlig
- Lav tillit til politiet på grunn av dårlige erfaringer med politiet, f.eks. dårlige politimøter Rosavasking/regnbuevasking

- Politiet deltar ikke i 1. mai-tog, 8. mars-tog eller andre markeringer som handler om menneskerettigheter
- Politi i toget skremmer vekk sexarbeidere, rusbrukere og ulovlige immigranter fra å delta i toget, siden disse ofte har negative opplevelser med politiet
- For mye tilstedeværelse/synlig politi kan gi inntrykk av at noe er veldig utrygt
- Hvis det én gang skulle bli ulovlig igjen å være LHBT+, er det politiet som må håndheve dette og dette oppleves som utrygt av noen
- Pride er politisk aktivisme, noe politiet ikke bør delta i, men være upartiske og nøytrale
- Politiet er velkommen, uten uniform, og som privatpersoner
- Politiet har liten kunnskap om skeives utfordringer i hverdagen og bør holde seg unna Pride

Argumenter for politiets deltakelse i Pride

- Ved å delta tar politiet et oppgjør med historien på en positiv måte
- Politiet er i nærheten og kan handle raskt. Det gir en trygghetsfølelse
- Politiets synlige tilstedeværelse virker preventivt mot vold og hatefulle ytringer
- Politiet godtar ikke hat mot skeive og viser dette med aktiv deltakelse
- Viser en inkluderende og empatisk side av politiet
- Bidrar til at flere tør å delta i paraden
- Politiet er gode forbilder når de går i paraden i uniform
- Kan bidra til at flere skeive utdanner seg til politi
- Gjør det lettere for spesielt unge å ta kontakt med politiet
- Reduserer avstanden mellom politiet og de skeive
- Handling viser mer enn ord
- Politiet viser mangfold ved å gå i paraden
- Politiet burde også delta på de andre skeive arenaene under Pride, for eksempel på ulike debattforum
- Lære de skeive bedre å kjenne og forstå opplevelsen av å være skeiv bedre
- Viktig for folk fra andre mindre LHBT-vennlige kulturer å se at politiet støtter Pride
- Politiets og forsvarrets deltakelse i paraden, normaliserer Pride- og det å være LHBTIQ+
- Pride er et hatobjekt for mange i samfunnet, politiets deltakelse bidrar til å motvirke dette

3.5.1 Uniformert eller ikke uniformert politi i Pride

En stor del av respondentenes kommentarer om politiets deltakelse på Pride-arrangementer er knyttet opp mot politiets synlighet i selve paraden. Det er også en del kommentarer knyttet til deltakelse på debattarenaene som finnes under Pride og at det er viktig at politiet deltar på disse arrangementene. Videre kommenterer flere politiets rolle i forbindelse med sikkerhet under arrangementene og at det er førsteprioritet. Mange trekker frem betydningen av at politiet deltar i paraden for å vise at politiet støtter opp under demokratiets verdier og retten "til å være seg selv" og som en rollemodell mot hat og trakassering. Det er mange kommentarer til om politiet skal gå uniformert i paraden eller ikke. Mange uttrykker stor glede og takknemlighet over at politiet går uniformert, men det er også en god del som er negative. Få mener at politiet ikke er velkommen som deltakere hvis de går i sivile klær. Dette kan godt være t-skjorter som viser at man er der som privatperson, men at man jobber i politiet.

Fritekstmaterialet viser et mangfold av meninger og at det er mange hensyn å ta når

politiet deltar i Pride. Sitatene nedenfor illustrer mangfoldet i respondentenes kommentarer.

"Jeg synes det er helt fantastisk at politiet deltar. Det er viktig for de skeive i politiet å ha en arbeidsplass som tydelig er inkluderende, men det er også viktig for alle å se at politiet er tydelig positive til mangfold. Jeg har sett debatten knyttet til uniformert politi i paraden, og der er jeg litt mer usikker på om man bør stille i uniform eller i sivilt uttrykk, men at politiet går i paraden er utelukkende positivt og jeg mener også veldig viktig. Takk for det!"

"At Politiet deltar i Pride øker min tillit til at jeg faktisk kan gå til politiet og få hjelp om/ når jeg skulle ha behov for det. Føles også tryggere at politiet er med i paraden. Da er dere MED oss og definitivt ikke mot oss :)"

"Det er litt bittersweet og føles jo litt too-faced eller hypocrite, men det er bra at dere prøver å gå fremover".

"Å delta som en alliert krever at man faktisk oppfører seg som, og er en synlig alliert. Å avlyse hele pride oppleves som knefall for terrorisme, og at våre skeive liv ikke er verdt å beskytte. Det vil ta lang tid å bygge opp tillit til politiet i Pride igjen."

"På den ene siden kjennes det trygt for meg personlig å se Politi, og det er fint å se at mange fra Politiet støtter bevegelsen. Samtidig vet jeg og forstår jeg at det føles utrygt for de blant oss som har negative erfaringer med Politiet, som sexarbeidere, eldre skeive (særlig menn) og skeive med minoritetsbakgrunn."

"At Politiet deltar i Pride Paraden er ganske unikt i verden, og viser både skeive og tilskuere at man får støtte også fra Politiet. Gir et viktig signal til befolkningen kontra om man ikke hadde deltatt. Aldri slutt med det! Og oppfordre flere i Politiet til å delta for å vise støtte og at de tar det på alvor uavhengig av legning. Bare ikke at alle deltar, for noen må tydeligvis passe på at toget er trygt fra idioter."

"For meg handler ikke Pride om en ideologi eller politikk. Det er masse politikk rundt det, men kjernen er menneskerettigheter. Og det synes jeg det er fint at politiet er en del av, samtidig er det ikke så ofte vi ser politiet i avslappede situasjoner. Så fint at de kan ufarliggjøres litt og «vennliggjøres». Så vil jeg tro at det er godt for lhbtq miljøet innad i politiet også."

"Jeg synes det er godt å se politi i paraden, men hovedsakelig fordi de representerer "oss"; altså skeive politibetjenter. Men jeg er også glad for at vi lever i et land hvor vi kan stole på at politiet vil oss vel og beskytter oss. Det som derimot gir meg klump i magen er tanken på at vi skulle måtte være avhengig av politinærvær for å kunne avholde Pride-arrangementer."

"Det var sterkt å se dere gå mannsterke etter Skeiv verden i paraden. Kontrasten fikk meg til å gråte. En følelse av at politiet backer innvandrere med LHBT-identitet. Ikke kødd med oss liksom."

4 Hva kan politiet gjøre for å møte og ivareta LHBTIQ+ befolkningen på en bedre måte i fremtiden?

I denne delen oppsummeres behovene som blir ytret av respondentene i fritekstswaret på spørsmålet "Hva kan politiet gjøre for å møte og ivareta LHBTIQ+ befolkningen på en bedre måte i fremtiden?". Det åpne spørsmålet ga 284 sider med fritekstsvar, med mange gode behovsbeskrivelser og ideer som politiet kan lære fra. I denne delen oppsummeres de viktigste temaene.

Et tilstedeværende og synlig politi. Det er mange som ønsker seg et mer synlig og tilstedeværende politi, spesielt rundt utesteder for skeive og i det flere omtaler som utrygge områder. Det ytres ønske om at politiet kartlegger de utsatte områdene og setter mer krefter inn der problemene er størst. Dette gjelder spesielt på kvelds- og nattestid. Det kommenteres også på at det er viktig at politiet kommer ut av bilene sine. Da blir det lettere å komme i dialog og si ifra til politiet. En del opplever utrygghet når de tar kollektivtransport hjem på kvelds- og nattestid, spesielt i helgene. Det er også utrygghet knyttet til å ta drosje hjem, og det er flere kommentarer om å bli utsatt for hatkriminalitet under drosjeturer. I stort går kommentarene både på mer politi, et mer synlig politi og et mer beskyttende politi.

Det er mange kommentarer om politiets tilstedeværelse og evne til å beskytte den skeive befolkningen under Pride-arrangementer. Svært mange uttrykker skuffelse og mistillit etter hendelsene under Pride i Oslo i 2022. Det er store forventinger til politiets tilstedeværelse og synlighet i Pride i 2023. Dette gjelder hovedarrangementet i Oslo, men det er også mange kommentarer om økt synlighet og tilstedeværelse under Pride i distriktene.

Politiets synlighet og tilstedeværelse på nett. Det har blitt et tøffere klima på internett og sosiale medier den siste tiden, forteller mange i undersøkelsen. Det er mye hat, trusler og trakassering som rettes mot LHBTIQ+. Mange ber om større tilstedeværelse av politiet og flere tiltak for å forebygge og reagere på LHBTIQ+-fiendtlig innhold på nettet. Noen nevner kommentarfelt i spesifikke aviser og nettstedet som politiet bør rette sin oppmerksomhet mot. Generelt er det ønske om mer politi på nett for å forebygge og reagere på hatefulle ytringer og trusler.

Bli tatt på alvor og behandlet seriøst. Behovet for å bli tatt på alvor får svært mye omtale i undersøkelsen. Det er mange kommentarer om ikke å ha blitt tatt på alvor, men heldigvis også en god del positive tilbakemeldinger. Mange uttrykker at de er redde for ikke å bli tatt på alvor av politiet, uten å ha konkrete erfaringer som de forteller om. En del forteller at de er usikre på om opplevelsen de hadde med hatkriminalitet var alvorlig nok, eller at de er usikre på om de blir trodd på. Behovet deres er knyttet til å oppleve gode politimøter, der innbygger blir mottatt med respekt og blir tatt på alvor med det man kommer med.

Anmeldelse av hatkriminalitet og henleggelse. Mange respondenter svarer at de har en oppfatning av at de fleste anmeldelser av hatkriminalitet henlegges. De har behov for at politiet tar hatkriminalitet mer alvorlig og at saker etterforskes bedre. Det ytres også at politiet må være mye tydeligere på hva som er hatefulle ytringer og hva som faller inn under ytringsfriheten. Flere etterlyser mer informasjon på politiets nettside om

hatkriminalitet rettet mot LHBTIQ+. Flere etterspør konkrete eksempler på hva som er straffbare hatefulle ytringer eller hatefulle atferd mot LHBTIQ+ og gjerne med små videoer. Noen forteller om begrensede åpningstider ved sin lokale politistasjon eller lang reisevei og at dette gjør det vanskelig å få anmeldt. Det er flere ønsker om å kunne anmelde hatkriminalitet via nettbaserte løsninger.

Informasjon om anmeldelsesprosessen for hatkriminalitet. Mange uttrykker usikkerhet om hva som skjer når en person anmelder hatkriminalitet. Det etterlyses mer detaljert informasjon om prosessen; for eksempel: hva er de ulike stegene i anmeldelsesprosessen? Hva kan man forvente seg av støtte fra politiet? Hva er risikoen ved å anmelde? Hvorfor blir saker henlagt når det oppfattes at det er bevis? Hva er forskjellen mellom å anmelde og tipse om hatkriminalitet?

LHBTIQ+ kompetanse i politiet. Det er mange kommentarer knyttet til kompetansen politiet har om LHBTIQ+. Kommentarene gjelder kompetansen studentene får ved Politihøgskolen og kompetansen blant polititjenestefolk ute i operativ tjeneste. Samlet sett er inntrykket at politiet ofte ikke har god nok kunnskap for å møte LHBTIQ+ innbyggere på en tilstrekkelig god måte. Det er også en del kommentar fra respondenter som synes politiet har kompetanse, men hovedinntrykket er likevel at politiet trenger mer kompetanse på dette feltet. Kompetanseområder som nevnes spesielt er:

- Hvordan møte innbyggere og ikke ha som utgangspunkt at alle er heterofile
- Begreper og terminologi innen kjønns- og seksualitetsmangfold
- Minoritetsstress og betydningen av dette i møtet med politiet
- Å tilhøre flere minoriteter samtidig (interseksjonalitet)
- Hvordan møte transpersoner, for eksempel bruk av pronomen og navn
- Den skeive historien og hvordan dette preger skeives forhold til politiet
- Gode politimøter som fremmer åpenhet, tillit, empati og dialog mellom politi og LHBTIQ+ innbyggere

Vis frem et mangfoldig politi. Det er viktig for mange av respondentene at det er skeive rollemodeller og ressurspersoner i politiet. Det er flere kommentarer med ønske om synlige skeive politifolk. Noen kommenterer at synlige LHBTIQ+ tjenestepersoner vil også vise frem politiet som en mulig yrkesvei for LHBTIQ+ innbyggere. Noen ønsker seg egne skeive politikontakter som har kunnskap og god forståelse for problemstillinger knyttet til det være LHBTIQ+.

Politiet som synlig rollemodell og alliert. Det er mange kommentarer om betydningen av politiet som synlig rollemodell og alliert. Det er viktig for veldig mange at politiet offentlig viser at de står på samme "side" og støtter LHBTIQ+ i deres arbeid for likestilling og antidiskriminering. Mange trekker frem at politiet kan gjøre dette ved å bære regnbuearmbånd, regnbuepins, bære flagg i paraden, flagge utenfor politiets tjenestesteder o.l. Den synlige støtten er viktig for veldig mange. At politiet bærer uniform i paraden er også en måte å vise sin støtte som mange av respondentene ønsker seg, men ikke alle. Uniformen signaliserer trygghet for mange, men utrygghet for noen.

Målrettet innsats mot barn og unge. Det er mange som nevner politiets tilstedeværelse og synlighet i barnehager, barne- og ungdomsskoler. I slike sammenhenger underviser politiet ofte om nettvett, for eksempel om deling av innhold på nett. Dette er sammenhenger hvor man også kunne ta opp tematikk knyttet til hatkriminalitet og trakassering av LHBTIQ+. Særlig i ungdomsskolen brukes skjellsord om LHBTIQ+ mye. Foreldre lytter i større grad til politiet enn til både lærere og andre

foreldre, skriver noen respondenter. Måltrettet innsats mot barn og unge er et behov mange nevner - både for å forebygge hat mot LHBTIQ+, men også for å synliggjøre politiet som en etat som støtter mangfold mer generelt.

Politiet må vise støtte året rundt, ikke bare under Pride-feiringen. Mange nevner at politiet må være mer jobbe aktivt året rundt og gi synlige støtte. Det er en del kommentarer knyttet til regnbuevasking/rosavasking. Når en virksomhet viser støtte til den skeive bevegelsen, for å nå et mål som ikke har noe med den skeive bevegelsen å gjøre, eller pynter seg med regnbueflagg, men gjør lite for å støtte skeive resten av året, kalles dette for rosavasking. Det er et behov at politiet har flere konkrete aktiviteter rettet mot LHBTIQ+ og kommunisere dette ut hele året og ikke kun under Pride.

Politiet må være mer aktive mot religiøse miljøer i forebygging av hatkriminalitet. Det er ganske mange kommentarer knyttet til at personer fra religiøse miljøer kommer med hatefulle ytringer og noen ganger handlinger rettet mot LHBTIQ+ innbyggere, basert på deres tro. Dette gjelder flere religiøse retninger og det ytres ønske om at politiet er aktive mot slike miljøer for å forebygge.

Mer dialog og kontakt mellom politiet og LHBTIQ+ organisasjonene. Det er mange kommentarer med ønske om mer dialog, tettere og mer kontinuerlig kontakt mellom politiet og LHBTIQ+ organisasjonene. Det er kommentarer om at situasjonen i de største byene nok er bedre enn i distriktene, men i stort er det et generelt uttrykt behov om mer dialog og kontakt mellom LHBTIQ+ organisasjonene og politiet.

Et mer empatisk politi. Tilbakemeldingene viser at det er viktig for mange å bli møtt av et politi med en empatisk fremtoning. Svarene viser at politifolk, av en del, blir oppfattet som lite tilgjengelige, strenge og bryske. Dette bidrar til at mange kvier seg for å ta kontakt. Noen forteller om den store betydningen av å bli møtt av smil, eller anerkjennende blick eller nikk. Det er mange kommentarer i materialet om at forekomsten av minoritetsstress, psykiske plager og sårbarhet er betydelig hos LHBTIQ+ personer, og at forståelse og empati er spesielt viktig for dem i møtet med politiet.

Vis støtte til LHBTIQ+ og ta avstand til hatkriminalitet i det offentlige rom og i mediene, både i de store byene og ute i distriktene. Politiets støtte er viktig og det er mange kommentarer til det å få synlig støtte fra politiet offentlig, dette gjelder i de store byene men også i distriktene. Med dette menes støtte som ytres i det offentlige rom, som for eksempel informasjonsmøter, deltakelse i debatter og mediekampanjer som informerer om hatkriminalitet og at dette er ulovlig. Det etterlyses spesielt mer synlig politi på lokale Pride-arrangementer i distriktene, det vil si at mange sammenlikner sine lokale Pride-arrangementer med de store arrangementene i byene og opplever et mindre aktivt politi lokalt ute i distriktene.

Referanser

Bøker

Grimen, Harald (2009). *Hva er tillit?* Oslo: Universitetsforlaget.

Internettlenker (hentet 14.06.2023)

Amnesty International. Informasjon om LHBTIQ i verden - diskriminering og overgrep: <https://amnesty.no/lhbt>

Politiets innbyggerundersøkelse 2022: <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/innbyggerundersokelsen/politiets-innbyggerundersokelse-2022.pdf>

Bufdir - Ordliste for LHBTIQ-begreper: <https://ny.bufdir.no/likestilling/lhbtqi-ordlista/>

Bufdir – Statistikk om antall LHBTIQ-personer, levekår for LHBTIQ-personer og holdninger LHBTIQ-personer: <https://www.bufdir.no/likestilling/> og https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/lhbtqi/Hvor_mange/

Datatilsynet. Veiledning om behandling av sensitive personopplysninger: <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/behandlingsgrunnlag/veileder-om-behandlingsgrunnlag/spesielt-om-sarlige-kategorier-av-personopplysninger-sensitive-personopplysninger-og-unntak/>

Direktoratet for økonomiforvaltning. Om tillit til det offentlige: <https://dfo.no/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2021/tillit>

Facebook. Video med politidirektør Benedicte Bjørnland om hvorfor politiet støtter Pride: <https://fb.watch/I85y5yEbj2/> Videoen er publisert på Facebook 20.06 2022.

Forskning.no. Artikkel om levekår blant skeive i Norge: <https://forskning.no/homoseksualitet/na-vet-vi-mer-om-hvordan-skeive-har-det-i-norge/1804156>

Fri – foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold. Begreper om kjønns- og seksualitetsmangfold: <https://www.foreningenfri.no/informasjon/begreper/>

Framtida.no. Artikkel om hva ordet Skeiv betyr: <https://framtida.no/2022/09/07/kva-betyr-skeiv>

NRK. Artikkel om politiets unnskyldning til homofile: <https://www.nrk.no/kultur/politiet-ber-homofile-om-unnskyldning-for-urett-og-trakassering-1.14584656>

Politiet. Nyhet om bruk av uniform i Pride-paraden i 2023: <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2023/05/12/politiet-skal-ikke-lenger-ga-i-uniform-i-pride-parader/>

Politiet. Politiets handlingsplan for mangfold, dialog og tillit: <https://www.politiet.no/om-politiet/dokumenter-strategier-og-horinger/strategier-og-planer/>

Skeiv ungdom. Ordlisten "Skeiv fra A-Å": <https://skeivungdom.no/skeiv-a-a/>

SSB. Dårligere levekår blant ikke-heterofile. Artikkel og statistikk:
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/darligere-levekar-blant-ikke-heterofile>

Statistisk sentralbyrå. Levekår blant ikke-heterofile. Artikkel og statistikk:
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/darligere-levekar-blant-ikke-heterofile>

Store norske leksikon. Definisjon av interseksjonalitet: <https://snl.no/interseksjonalitet>.
Store norske leksikon. Definisjon av pride: <https://snl.no/pride>

Universitetet i Oslo. Informasjon om forskingsprosjektet "Hatecycle- The life cycle of hate crimes: Patterns, responses and consequences":
<https://www.sv.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2022/ti-millioner-for-samarbeidsprosjekt.html>

VG. "Skal dele tusen historier om vold og overgrep – krever endring":
<https://www.nrk.no/trondelag/christina-fraas-ble-overfalt-men-saken-ble-henlagt--na-har-hun-startet-kampanjen-1000-historier-1.15840967>

Wikipedia. Hva er EuroPride?: <https://en.wikipedia.org/wiki/EuroPride>

Vedlegg

A.1 Spørreskjema på norsk (bokmål)

Målet med undersøkelsen

Politiet trenger mer kunnskap om hvordan bli et bedre politi for "LHBTIQ+"- innbyggere i Norge. Undersøkelsen er anonym. Det er viktig at du ikke skriver personlige opplysninger i svaret ditt. Det tar ca. 3-5 minutter å svare på undersøkelsen.

Vi er svært takknemlig for at du bidrar med dine erfaringer, kunnskap og innspill til forbedringer. Vi vil samle kunnskap på flere av årets Pride-arrangementer. Resultatene vil bli brukt til å forbedre politiets tjenester slik at vi kan være et godt politi for alle innbyggere.

Hvilken tillit har du til at politiet ivaretar behovene til LHBTIQ+ innbyggere i Norge?

- (1) 1 Svært lav tillit
- (2) 2 Ganske lav tillit
- (7) 3 Verken lav eller høy tillit
- (4) 4 Ganske høy tillit
- (5) 5 Svært høy tillit

Vi stiller nå noen spørsmål om hatkriminalitet. Men hva er hatkriminalitet?

Hatkriminalitet kan omfatte alle typer straffbare forhold, om de har bakgrunn i hat eller negative holdninger på bakgrunn av de grunnlagene som er nevnt i definisjonen under.

Begrepet hatkriminalitet favner hatefulle og diskriminerende ytringer, men også vold og trusler, skadeverk, oppfordring til en straffbar handling eller hensynsløs atferd, som å personforfølge noen eller krenke noens fred.

Definisjon: «Hatkriminalitet er straffbare handlinger som er motivert av hat eller negative holdninger rettet mot en person eller gruppe på grunn av etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk eller nedsatte funksjonsevne.»

Har du opplevd å bli utsatt for hatkriminalitet på grunn av din seksuelle orientering, kjønnsidentitet, eller kjønnsuttrykk, de siste 2 årene?

- (1) Ja, 1 gang
- (2) Ja, flere ganger
- (3) Nei
- (4) Vil ikke svare

Anmeldte du dette til politiet?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vil ikke svare

Har du noen erfaringer knyttet det å anmelde en sak, som du ønsker å fortelle om?

Kan du fortelle om hvorfor du ikke anmeldte saken til politiet?

Dersom du blir utsatt for hatkriminalitet basert på din seksuelle orientering, kjønnsidentitet, eller kjønnsuttrykk i fremtiden, tror du at du vil anmelde det til politiet?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (3) Vet ikke/er usikker
- (4) Ikke relevant spørsmål for meg

Hvorfor vil du ikke anmelde eller er usikker på om du vil anmelde dersom du blir utsatt for hatkriminalitet i fremtiden?

Hva kan politiet gjøre for å møte og ivareta LHBTIQ+ -befolkningen på en bedre måte i fremtiden?

Hva er din mening om at politiet deltar på Pride-arrangementer?

- (1) 1 Svært negativ
- (2) 2 Ganske negativ
- (3) 3 Verken positiv eller negativ
- (4) 4 Ganske positiv
- (5) 5 Svært positiv

Utdyp gjerne litt om hvorfor du er negativ eller positiv til politiets deltakelse på Pride-arrangementer

Hvor fikk du kjennskap til denne undersøkelsen?

Tusen takk for at du svarte på denne undersøkelsen.
Dine tilbakemeldinger er verdifulle for oss!
Hilsen oss i politiet

A.2 Spørreskjema på nordsamisk

Iskkadeami mihttu

Politiija dárbaša diehtit eambo dan birra mot sáhttit doaibmat buoret politiijan "LHBTIQ+"-ássiide Norggas. Iskkadeapmi lea anonyma. Ale fal čále persovnnalaš dieđuid iežat vástádusas. Dán iskkadeami ádjánat sullii 3-5 minuhta vástidit.

Mii leat hui giitevaččat go don juogadat iežat vásáhusaid, máhtu ja oaiviliid das mot mii sáhttit buoridit áššiid. Mii áigut čohkket dieđuid mángga Pridelágidemiin. Bohtosiid vuodul áigut buoridit politiija bálvalusaid vai máhttit doaibmat buorren politiijan buot ássiide.

Luohtát go ahte politiija vuhtiiváldá LHBTIQ+ ássiid dárbbuid Norggas?

- (1) In luohte obage
- (2) Luohtán veahá
- (7) Sihke ja
- (4) Luohtán
- (5) Luohtán áibbas bures

Dál mii jearrat vaššikriminalitehta birra. Muhto mii lea vaššikriminalitehta?

Vaššikriminalitehta sáhttet leat buotlágán ránggástahtti áššit, jus dain leat vašši dahje negatiiva guottut vuolggasadjin ja duogážin leat vuodustusat mat leat namuhuvvon definišuvnnain dás vuolábealde.

Doaba vaššikriminalitehta fátmasta vaššás ja vealaheaddji cealkámušaid, muhto maddái veahkaválddalašvuoda ja áitagiid, vahágahttima, ránggástahtti daguid dahje unohis láhttema hásttuheami, dego persovdnaoaguheapmi dahje ráfehuhttin.

Definišuvdna: Vaššikriminalitehta leat ránggástahtti dagut maid vuodđun lea vašši dahje negatiiva guottut muhtun olbmo dahje olmmošjoavkku vuostá čearddalašvuoda, oskku, eallinoainnu, seksuála soju, sohkabealidentitehta ja sohkabealldovddaheami dahje doaibmavádjitvuoda geažil.

Leat go vásihan vaššikriminalitehta iežat seksuála soju, sohkabealidentitehta dahje sohkabealldovddaheami geažil, manjemus 2 jagi?

- (1) Lean, oktii
- (2) Lean, mángii
- (3) In leat
- (4) In hálit vástidit

Váidetgo politijai?

- (1) Jua
- (2) In
- (4) In hálit vástidit

Leat go dus vásáhusat ášševáidimis, maid háliidat mitalit?

Sáhtát go mitalit manne it váidán ášši politijai?

Jus don vásihat vaššikriminalitehta iežat seksuála soju, sohkabealidentitehta, dahje sohkabealledovddaheami vuodul, jáhkátgo ahte váiddát dan politijai?

- (1) Jua
- (2) In
- (3) In dieđe/lean eahpesihkar
- (4) Ii leat relevánta gažaldat munnje

Manne it váiddáše, dahje manne eahpidat váiddášitgo jus vásiheaččat vaššikriminalitehta boahhteáiggis?

Mot sáhtta politijja buorebut dustet ja vuhtiiváldit LHBTIQ+ álbmoga boahhteáiggis?

Maid don oaivvildat dan birra ahte politiija searvá Pridelágidemiide?

- (1) Hui heittot
- (2) Veahá heittot
- (3) Ii heittot iige buorre
- (4) Veahá buorre
- (5) Hui buorre

Muital áinnas veahá manne du mielas lea buorre dahje heittot go politiija searvá Pridelágidemiide.

Gos gullet dán iskkadeami birra?

Olu giitu go vástidit dán iskkadeami.
Du máhcaheamit leat dehálaččat midjiide!
Dearvvuođat mis politiijain.

A.3 Spørreskjema på engelsk

The objective of this survey

The police needs more knowledge about how to become a better police for "LGBTIQ +" citizens in Norway. The survey is anonymous. It is important that you do not write personal information in your answer. It takes approximately 3-5 minutes to answer this survey

We are very grateful that you contribute with your experiences, knowledge and input. We will gather insight at several of this year's pride events. The results will be used to improve police services so that we can be a good police force for all citizens.

What level of trust do you have in the police, regarding the ability to meet the needs of LGBTIQ + citizens in Norway?

- (1) 1 Very low level of trust
- (2) 2 Quite low level of trust
- (7) 3 Neither high or low level of trust
- (4) 4 Quite high level of trust
- (5) 5 Very high level of trust

We are now asking some questions about hate crime. But what is hate crime?

Hate crimes can include all types of criminal offences if they are based on hatred or negative attitudes on the basis of the reasons mentioned in the definition below.

The term hate crime embraces hateful and discriminatory statements, but also violence and threats, damage to property, incitement to a criminal acts or reckless behaviour, such as stalking someone or violating someone's personal space and peace.

Definition: "Hate crime is a criminal offence motivated by hatred or negative attitudes towards a person or group because of ethnicity, religion, beliefs, sexual orientation, gender identity and gender expression, or disability."

Have you experienced being exposed to hate crime because of your sexual orientation, gender identity, or gender expression, the last 2 years?

- (1) Yes, once
- (2) Yes, several times

- (3) No
- (4) I'd rather not answer this question

Did you report this to the police?

- (1) Yes
- (2) No
- (4) I'd rather not answer this question

Do you have any experiences related to reporting to the police that you can tell us about?

Can you tell us why you did not report to the police?

If you experience hate crime based on your sexual orientation, gender identity, or gender expression in the future, do you think you will report it to the police?

- (1) Yes
- (2) No
- (3) Don't know/not sure
- (4) This question is not relevant for me

Can you tell us why you don't want to report/are unsure to report, if you experience hate crime in the future?

What can the police do to serve the LGBTIQ + population in better ways in the future?

What is your opinion about the police attending Pride events?

- (1) 1 Very negative
- (2) 2 Quite negative
- (3) 3 Neither negative or positive
- (4) 4 Quite positive
- (5) 5 Very positive

Can you elaborate a little on why you are negative or positive about the police's participation in pride events?

Where did you find out about this survey?

Thank you for responding to this survey. Your feedback is valuable to us!
Greetings from the Norwegian Police

